

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
popoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogerske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12-50
četrletno . . . K 48-00
mesečno . . . K 2-10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele I. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inzerate) se
plačuje od čveterostopne
petit vrste po 12 h. za
večkratnatis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 69.

Telefonska številka 65.

Celje, v soboto, 26. marca 1910.

Cenovni račun 48.817.

Leto II.

Vstajenje?

Velikonočni zvonovi bodo zadoneli jutri z naših prijaznih, vinorodnih gričev, odmevali bodo v samotne, tihe doline, odzvanjali čez naša ravna polja. Z verskim momentom se bode družila radost, katero občuti sleherni človeško srce nad novim življenjem v naravi.

Vendar — časi in življenjske prilike so resne, zlata doba neskaljenega veselja in radovanja je minila. Skrben naš gospodar sliši v donenju velikonočnih zvonov opomin, da je spomlad z vsem svojim delom, znojem in trudom tukaj. In šel bo čez polje, pogledal zelenečo rž in pšenico, presojal, kaj se je storilo in ukrepal, kaj se bode delalo prihodnje tedne. Veselje in skrb, žalost in strah — vse lahko čitate na njegovem obrazu in v tak akord se zlivajo za njega tudi glasovi velikonočnih zvonov.

In politik, časnikar? Čitali smo danes in včeraj velikonočne članke klerikalnega časopisja. Odmeval je iz njih nov klic na boj, trpetale so iz teh velikonočnih zvonov težko zadržane politične strasti, videli smo stvaro, tolikokrat ponavljajočo se igro: verska čustva, cerkvene uredbe morajo služiti za politične namene, velikonočni zvonovi morajo peti pesem zmage politični neznačajnosti in korupciji . . .

Velikonočni zvonovi bi naj bili ouvertura k občnemu zboru naše domače klerikalne stranke v Mariboru. Vstajenje Kristusovo, vstajenje matere narave bi naj bilo ob enem simbol za politično vstajenje, katero je baje povzročila za naš narod klerikalna stranka . . . Čemu bi na novo dokazovali neresničnost in žalostno ironijo teh trditvev? — Reklo se bode pojutrišnjem v Mariboru: glejte, slovenski narod je vstal! Naši poslanci obstruirajo v Gradcu, Slovanska jednota je v opoziciji na Dunaju. Zmaga je gotova, čez kratek čas nastopi za naš narod osvoboditev, nastopi veliki dan vstajenja! In navzoči kmetje bodo poslušali opojne besede, omamile jih bodo za nekaj ur fraze. Ko se pa povrnejo domu in pride vsakdanje delo, vsakdanje skrb, ko bodo začutili zopet vso težo nemške pesti in birokratizma — bode zginila opojnost in omamljivost pred vso veliko, žalostno istinitostjo . . .

Ad vsem obstrukcija v Gradcu! Mislimo, da smo za sedaj že prepli pesmi navdušenega proslavljanja slovenskih poslanskih boriteljev v Gradcu in bode treba resno pomisliti kod in kam. Naša deželnozborska klerikalna delegacija si je z obstrukcijo nakopala težko in odgovorno nalogo. Pričakovati je zategadelj, da se v pondeljek v Mariboru ne bode samo kadilo junaku Korošcu, temveč se bode tudi resno prevdarjalo, kaj bode treba začeti prihodnje

mesece? Pisali smo že včeraj, da se vlada prav nič ne zmeni za slovensko obstrukcijo v Gradcu; očitno ji je neprijetno, še bolj pa njenim prijateljem nemškimi nacionalcem, da bi se v njej razpravljalo objednem z nemško-nacionalno obstrukcijo v Pragi. Toda mi jo moramo prisiliti, da misli tudi za nas, da misli tudi na Gradec. Po našem zastopniku v deželnem zboru smo lojalno podpirali obstrukcijo; zahvalili so se nam klerikalci na ta način, da so nas začeli surovo napadati in sumničiti . . . Vršili so se dogovori z vlado glede ustavitve obstrukcije; našega poslanca se ni k razgovoru povabilo niti ga vprašalo po njegovem mnenju. Nas to nič ne boli, tem manj, ker hočemo s tem klerikalci jasno pokazati, da so pripravljeni sami prevzeti vse posledice, katere bode rodila obstrukcija, naše.

Vstajenje . . . Ali bomo zmagali ali ne? Naš cilj je samouprava Sp. Štajerja. Govori o samoupravi Korošec, govori Benkovič, govori Terjav: toda dolej še nismo slišali nič realnega o tej samoupravi. Klerikalci imajo vso politično moč v rokah; imajo torej tudi dolžnosti voditi usodo našega Sp. Štajerja po najboljši poti, morajo vedeti, kako in kam v najvažnejših vprašanjih. Kaka bodi naša samouprava? Kaj obsegaj, kako se vzdržuj, kako se doseži — ali smo kaj lišali o tem? Dokler ne bode realnih tal, tako dolgo ostane samouprava prazen zvok, prazno geslo za politične sanjače in navivneže. Pričakujemo tedaj, da se bode o tej stvari v Mariboru govorila resna beseda . . . Nočemo delati težko klerikalcem, ali odločno se moramo upreti v interesu naroda temu, da bi se delalo v tako važnih vprašanjih s praznimi gesli, nočemo tudi, da bi tajno odločevala usodo slovenskega naroda v Gradcu Korošec in Robič. Lahko se zgodi, da pride poraz . . . in kje imamo sredstva, da ta moža potem po zaslugi kaznujemo?

Vstajenje . . . Kaj bo na Dunaju? Ali pride Slovanska jednota na zeleno vejo ali ne? Ali bode še dolgo trajal sedanji korupcionizem v državni upravi, ali bode še dolgo trajalo sedanje cincanje, nedinost in neodločnost? Jugoslovani, Slovenci še posebej neizmerno trpimo pod sedanjim režimom, rane, ki nam jih zadajajo nemški ministri se množe z vsakim dnevom in nas skele vedno huje. Uspavajoči lek, katerega nam daje »Slovenski klub«, zgubeva od dneva do dneva na svojem učinku. In zadnje dni vidimo, da so klerikalci napravili fronto proti sloven. pravni fakulteti . . . To vse kali naše velikonočno veselje. Od radosti in prazničnega razpoloženja ostane samo še vprašanje: Kaj bo po Veliki noči? Narod nima zaupanja v bodočnost, ker nima zaupanja v svoje vodstvo, ker mu danes gospodarijo tuji podkupljenci, klerikalci.

Sofija — mesto vseslovan- skega shoda.

(Piše prof. A. Bezenšek.)

Iz Sofije, meseca marca.

Slovanski izvrševalni odbor, ki je zboroval lani meseca maja v Petrogradu, je določil za sedež letošnjega vseslovankega shoda starodavno Sofijo (Sredec), prestoinico sedanjega bolgarskega čarstva. Shod se vrši tam od 5. do 8. julija letošnjega leta.

Zanimalo bo torej širji slovanski svet, kakšna je današnja Sofija v razmerju z nekdanjim pustim turškim mestom, o katerem se je neki srednjeveški analist takole (menda malo preveč črnogledno) izrazil: „Oppidum vacuum et omni solatio humanae indigentis destitutum.“ Slovenski: „Prazno mesto brez vsake tolažbe za tamošnji človeški rod.“

Dandanes je seve Sofija vse kaj drugega. Ako bi vstal dotični analist iz groba, bi videl, kakšen napredek je napravila sedanja bolgarska metropola zadnja desetletja. „Vacuum“ bi sicer videl danes tudi — a le zaviralke tega imena na elegantnih električnih tramvajih. A nekdanj manjkajočo „tolažbo“ bi našel v modernu urejenih gostilnah, kavarnah, gledališčih, koncertnih salonih itd.

Sofija se je med vsemi bolgarskimi mesti najhitreje razširila, prenovila in vzrastla. Že njena zemljepisna lega je nad vse ugodna; Sofija leži v sredi balkanskega polotoka, kjer se križa nekoliko železnic; ene jo zedinjajo s Črnim morjem, druga z Donavo, tretja z zapadno Evropo, četrta s Carigradom in Malo Azijo. Te ugodne zveze so pripomogle k živahnemu razvoju trgovine. Pa tudi za industrijo so dani ugodni pogoji: v bližini mesta se dobi obilo premoga (v Perniku) in drugih rud, n. pr. kositra in bakra (v Elisejni). — In kar je gotovo velika redkost in znamenitost pri bolgarski prestolnici: sredi mesta so vroče zvepljene toplice. Baš sedaj so postavili krasno kopalniško poslopje urejeno z vsem modernim komfortom in razkošjem. Povrh tega so od Sofije le 7 km oddaljene toplice Knjaževo, kamor vodi električni tramvaj in Gor-

LISTEK.

Konovalov.

Ruski spisal Maksim Gorki. — Preložil Fedor Gradišnik.
(Dalje).

Slednjič nisem mogel več brzdati svoje rado-
vednosti in vprašal sem ga, kaj dela.

»Mislim sem, da spiš,« je dejal v zadregi: Nato je stopil k meni, knjigo v roki, ter mi rekel z negotovim glasom: »Glej, vprašati te hočem to-le: ali se dobi knjiga, ki bi mi povedala, kako je treba živeti? . . . V kateri bi bil popisan red življenja? . . . To se pravi, iz katere bi se mogel naučiti, kaj je življenje in kako naj živim? . . . Vedeti bi hotel, katera dejanja so škodljiva in katera ne . . . Moja dejanja so me popolnoma zmedla, veš . . . Nekatero se mi zdi splošno dobro, potem pa se izkaže, da je bilo slabo . . . Tako na primer s Kapo . . . Globoko je vzdihnil ter me nato s krepkim povdankom prosil: »Išči toraj nekoliko, Maksim, če se dobi kje takšna knjiga o dejanjih, in potem mi jo prečitaj!«

Nekaj minut sva oba molčala.

»Maksim!«

»Da?«

»Kako me je Kapa ozmerjala!«

»Je že dobro . . . Dovolj je tega!«

»Seveda . . . Sedaj je konec. Toda reci mi — ali ima prav ali ne?«

To je bilo sitno vprašanje; čez nekaj časa sem mu pritrnil.

»Tudi jaz sem mislil tako. Prav ima . . .« je globoko vzdihnil Konovalov in potem molčal.

Vlegel se je zopet in poskusil spati. A zaspati ni mogel; premetaval se je sem in tja, parkrat je vstal, kadil in se zopet vlegel . . .

Jaz sem med tem zaspal. Ko sem se zbudil, ga ni

bilo več v delavnici in prišel je šele proti večeru. Bil je popolnoma zaprašen in v njegovem kalnem pogledu je bilo nekaj nepremičnega, topega. Vrgel je svojo čepico na mizo, vzdihnil in se vsedel poleg mene.

»Kje si pa bil?«

»Hotel sem še enkrat videti Kapo . . .«

»No, in . . .?«

»Konec, brate! — Saj sem ti rekel . . .«

»S takimi ljudmi tako ni ničesar mogoče,« sem ga skušal tolažiti in govoril sem dolgo o moči navade in o vsem drugem, spadajočem k takemu slučaju. Konovalov je gledal v tla in molčal.

»Ah, to vse skupaj ni nič!« je pričel slednjič.

»Za to se sploh ne gre! Jaz sem pač nesrečnež . . . Človek kot jaz bi pravzaprav ne smel živeti na božji zemlji . . . Nekaj strupenega in nesrečnega izpuhteva iz mene . . . Takoj ko se komu približam, ga zastrupim . . . Vsakogar, ki ga ljubim, morem le raniti . . . Resnično! Če pomislim: Kdo je bil kedaj vesel tega, da sem na svetu? Nikdo! In vendar sem prišel že s toliko ljudmi v dotiko! . . . Kaka kuga sem — kamor pridem, tam nastane gnjiloba . . .«

»To je neumnost.«

»Ne, to je resnica.« In prepričevalno in resno je potrdil z glavo.

Trudil sem se, da bi ga odvrnil od teh nevarnih misli. On pa je našel v vseh svojih besedah vedno le potrdilo svojega prepričanja: da je nesposoben za življenje . . .

Sploh se je od časa svojega svidenja s Kapitlino hitro in čudežno izpremenil. Postal je temen, zamišljen, len, izgubil je vse zanimanje do knjig in vse veselje do dela, postal je tih in čemeran.

Po končanem delu se je vedno vlegel na tla in zrl proti stropu. Njegov obraz je bil blede in zabrekel, njegov pogled je izgubil otroško-čisti sijaj . . .

»Saša, kaj ti je?« sem ga vprašal skrbno.

»Pijančevanje prihaja, mi je dejal jednostavno.

»Kmalu se me zopet poloti . . . potem bom zlivaj žganje v se . . . Že čutim, kako me žge v notranjosti. Moj čas je zopet prišel! Da ni bilo stvari s Kapo — morda bi se bil še nekaj časa premagoval . . . A ta me grize . . . Kako je to mogoče?! — Jaz hočem človeku dobro, in naenkrat . . . Neumnost! . . . Da, brate, red človekovih dejanj je za življenje silno potreben! . . . Ali je res popolnoma nemogoče, izmisliti si zakon, po katerem bi delali vsi ljudje jednako in bi se med sabo vedno dobro razumeli? V taki razdalji med sabo vendar ne morejo večno živeti! Ali pametni ljudje ne razumejo, da se uvede red na zemlji in da se vodi ljudi k resnici? . . . Ah, vi modrijani! . . .«

Popolnoma zatopljen v take misli, ni prav nič več poslušal mojega prigovarjanja. Opazil sem celo, da se me je pričel izogibati. Ko je zopet enkrat poslušal moj projekt za prenovljenje življenja, je postal celo jezen; »Nečaj! . . . To sem že dostikrat slišal . . . Saj se sploh ne gre za življenje, ampak za človeka. Najprej človek — Ali razumeš? Tu ni nikakega ugovora . . . Po tvoje bi moralo biti tako, da mora po vsej izpremembi človek ostati vendarle tak, kakršen je sedaj . . . Ne! — Njega izpreobrni, pokaži mu najpoprej pravo pot . . . da mu bo vse jasno in razumljivo, in da mu ne bo več tako tesno in zadušilo na svetu . . . za tem je treba težiti . . . Nauči ga, da najde svojo pot . . . To pa, kar ti govoriš, je le izmišljotina . . .«

Ugovarjal sem mu; postal je teman in je vskliknil bolešno: »Ah, pusti me raje pri miru!«

Nekega večera ga sploh ni bilo v delavnico in izostal je vso noč in ves drugi dan. Mesto njega je prišel s skrbnim obrazom mojster ter dejal: »Naš Saša jo je pobrisal! V »zidovju« sedi. Poiskati si moram novega peka . . .«

»Morda se zopet vrne . . .?«

»O, na to lahko dolgo čakaš! . . . Poznam ga!«

Dalje sledi.

nja Banja, oddaljena le eno postajo od mesta na železnici proti Kistendilu. — Konečno je Sofija sedež politične uprave in središče vsega znanstvenega in prosvetnega življenja Bolgarije.

Vsled vseh navedenih ugodnih okoliščin se je Sofija nenavadno lepo razvila in znatno razširila. To nam kaže sledeča statistična tablica o novo zidanih poslopih tekom zadnjega desetletja. Na novo se je zidalo

l. 1898	263 hiš;
od l. 1899—1905 vsako leto po	150—170 hiš;
l. 1906	476 hiš
l. 1907	469 „
l. 1908	529 „
l. 1909	590 „

V istem razmerju se je seveda tudi množilo prebivalstvo. Ob koncu turške vladavine je štela Sofija samo okoli 16 tisoč prebivalcev. Bilo je staro mesto z nizkimi lesenimi hišicami in tesnimi, zamazanimi ulicami. Ko je pa bila povzdignjena v prestolnico mlade, osvobodjene slovanske države, je slekla počasi staro, zakrpano obleko in si omislila novo dostojno. Sklenila je tekmovati z drugimi velikimi mesti v Evropi in priznati ji moramo, da se je to precej posrečilo.

Tekom 32 let sem se je vršilo štetje sofijskega prebivalstva petkrat. Kakor že omenjeno, je bilo l. 1880 vsega prebivalstva 16 tisoč. Potem pa zasledujemo sledeče številke sofijskega prebivalstva:

		mož	žen
L. 1887	20.856 preb.,	12.368	8.488
„ 1892	30.928 „	17.916	13.012
„ 1900	46.593 „	27.804	18.789
„ 1905	82.621 „	45.833	36.789
„ 1909	96.000 „	53.000	43.000

Docela točnih številk za lansko leto še ni izdal statistični urad. Kakor se kaže, bode dosegla letos Sofija prvih stotisoč prebivalcev.

Po narodnosti je bilo l. 1905 v Sofiji 63.954 Bolgarov, 10.713 Židov, 1875 Ciganov, 1011 Nemcev, 626 Čehov, 599 Grkov, 545 Armencev, 519 Srbov, 300 Italjanov, 237 Madžarov, 208 Turkov, 191 Rusov in 153 Francozov ter še nekoliko stotin drugih narodnosti, Rumunov Albancev itd.

V tem naglo in krasno se razvijajočem mestu se tedaj vrši letos meseca julija vseslovanski shod; objednem pridejo letos sem slovanski časnikarji, zdravniki in sokoli. Naj bi to priliko porabili tudi Slovenci, da se spoznajo z mladim carstvom in njegovim podjetnim, žilavim narodom. — Ugodne zveze na vse strani vabijo tudi v staro prestolnico bolgarskih carjev, Tirnovu in odtam v Varso ter na Črno morje. Kdor ima več prostega časa, lahko odjadra proti Carigradu, da se nadivi slikovitemu položaju mesta, o katerem poje bolgarska narodna pesem:

Car caruva v Carigrada,
bela Rada v Budimgrada.

Politična kronika.

Klerikalne želje glede nove vladne večine.

„Parlament. Korresp.“ poroča, da je največja ovira za razširjenje sedanje vladne večine „Slov. jednota“. In sicer zatagadelj, ker sloni „Slovanska jednota“ na neenotnem programu in jo le še opozicijonci drže pokonci. Kot celota pa ni zmožna za vladno večino. Zato se bode mogla vladna večina še le takrat ustvariti, ako „Slovanska jednota“ razpade in bode sprejeti v večino samo oni življi iz nje, ki so najbolj voljni in pripravi za delo. — Kam to poročilo meri, je jasno. Za novo večino se najbolj potegujejo Poljaki in po svojih nazorih sorodni jim krščanski socialci. Vladna večina ima torej biti klerikalna. Pod „delavoljnimi in delazmožnimi“ življi v „Slov. jednoti“ so mišljeni v prvi vrsti klerikalni Slovenci in Čehi; morda bi še šlo tudi s češkimi agrarci in Mladocihi. Spominjamo tu našo javnost na podobne vesti, ki so krožile že lansko jesen po časopisju. Ali še takrat hruške niso bile zrele in je trebalo najprej vrvi za manjše neklerikalne skupine? — Stališče slovenskih klerikalcev v vseučiliškem vprašanju je zelo sualjivo. Posito, da bi tudi Zveza južnih Slovanov napravila kako nerodnost v tej zadevi; ali bi ne bila dolžnost klerikalcev kot večine, da bi povedali, kako hočejo to nerodnost popraviti in sami doseči slov. pravno fakulteto? Večino imajo med slov. poslanci in njihov klub je baje po „Slovenčevih“ trditvah najuglednejši in najplivnejši v državnem zboru. Ergo: čemu pso-

vati liberalne „izdajalce“ in se izgovarjati na nje s sklepom Zveze južnih Slovanov, kateri se sploh ni storil, kakor moremo naši javnosti sedaj na podlagi autentičnih zadržil iz Z. j. Sl. sporočiti. Delati, delati za slov. pravno fakulteto, gg. Šusteršič in tovaršija.

Shod avstrijskih tercijsk

se v.ši od 29. marca do 2. aprila na Dunaju. Je to prvi shod enake vrste v Avstriji. Ali se ga udeležijo slovenske tercijske ali ne, ni znano. Naše klerikalno časopisje o tem nič ne poroča. Najbrž naše tercijske še niso dosegle primerne stopinje popolnosti. Na shodu bode 20 referatov, 6 je poverjenih moškimi (gotovo duhovnim „voditeljem“), 7 dunajskim, 4 rajhovskim, 4 avstrijskim in 1 poljskim tercijskam. Brnski „Hlas“ pripominja: „Katoliško žensko gibanje, vkolikor o njem razpravljajo — teologi (!), se zelo odločno stavi proti ravnopravnosti žen z moškimi. Žena mora biti poslušna in podvržena možu, ki je glavar hiše. Tako pravi sveto pismo.“ Torej lep napredek!

Balkanska carinska zveza?

Mladoturški časopis „Tanin“ pravi k obisku balkanskih vladarjev v Carigradu: „Turški državnik mislijo, da je danes sploh še prezgodaj govoriti o zvezi balkanskih držav. K temu so potrebni predpogoji, kateri se danes sploh še ne dajo izpolniti. Navzlic temu bode potrebno govoriti o teh vprašanjih nekoliko podrobneje, ker pričakujemo tudi obisk srbskega in črnogorskega vladarja. Ideja zblizanja balkanskih držav se najlaglje uresniči na gospodarskem polju in če hočemo istinito upati na kako zvezo balkanskih držav, bode za isto gotovo kot predpogoj potrebna balkanska carinska zveza“.

Zopet vesti o Aehrenthalovem padcu.

„N. W. Journal“ vzdržuje svojo vest, da je Aehrenthal nastopil pri dunajskem nemškem poslaniku Tschirschkem za poznanjske Poljake. Ta korak pa je ustvaril med obema državnikoma razprtijo, ki se še do danes ni poravnala. Oba državnika se ogibljeta nezaupno drug drugega. Ker je to stališče nevzdržljivo, bode baje Tschirschky v kratkem času odpoklican v Berlin in pride baje na njegovo mesto sedanji nemški državni tajnik Schön. Pa baje zadenejo posledice tega prepira tudi Aehrenthala: moral bo odstopiti in na njegovo mesto pride grof Franc Thun, ki je osebni zaupnik prestolonaslednika.

Dnevna kronika.

Pravda proti Tarnowski. Sedaj je bil zaslišan jetniški paznik Borglini, ki je trdil, da je Tarnowska obljubila 3000 lir njegovi ženi, če jo izpusti. Ker je ta rekla, da bi bila kaznovana, jej je Tarnowska obljubila, da jo vzame v Švico in ji nakaže dosmrtno rento. Tarnowska taji in pravi, da je čitala v časnikih, da je hotel Naumov pobegniti in zato je v šali rekla, da bi ona tudi rada šla iz ječe. Zaslišan je bil tudi ječar San Marco, ki ni nič bistvenega izpovedal. Neka intimna prijateljica Naumove rodovine, Rusinja Elizabeta pl. Amathova, je pravila, da je bil Naumov kot 12 let star deček zelo nadarjen, da je pa pozneje skočil v Volgi z glavo na neki kamen in od onega časa se je opazalo pri njem pomanjkanje volje. Ko je še enkrat padel po biljardu, je bil pa popolnoma predan zunanjim vplivom. Izlasti moči hipnotizma se ni mogel obraniti. Ko je Amathova počela govoriti o Naumovih rodovinskih razmerah, je ta počel bledeti in je zaprosil, če sme na zrak. — Predsednik je velel, da ga odvedejo in je zaključil razpravo.

Iz gospodarskega odseka „Maticе Slovenske.“ Bilanca društvenih računov za leto 1909. je bila početkom februarja ta-le: dohodkov 22 076 50 K, stroškov 23 456 74 K. Končno odobreni in od preglednikov računov potrjen račun, ki se je predložil glavni skupščini, kaže deficit 2 058 01 K. dočim je bil deficit za l. 1908. še 3 367 16 K; deficit se je torej l. 1909. zmanjšal zopet za 1 750 05 K. G. blagajnik, vladni svetnik dr. Fr. Detela izjavlja, da se je za l. 1910 nadejati popolne uničitve deficita, ki datira še iz leta 1905/06.

Zemljevid slovenskega ozemlja bo stal „Matica Slovenska“ okroglih 20.000 K. To vsoto bo Matica morala plačati, brž ko izide zemljevid; zato pa je treba, da se oglašajo naročniki z naročnino naprej; sicer bi prišla Matica radi zemljevida v težke neprilike.

„Matica Slovenska“ bo izdala velik tehnični slovar in bi rada izdala „Umetniško Kolo“,

nadalje krajepisno gradivo. To bode stalo silno denarja. Želeti je radi tega, da jo podpirajo vsi, ki jim je pri srcu upredek našega naroda, in pristopajo kot člani, letniki ali ustanovniki (za vse življenje 100 K.)

„Matica Slovenska“ prosi p. n. gg. poverjenike, da bi čim najpreje poslali članarino (po pravilih vsaj do konca junija). Letos izide „Letopis“; natisnjeni bodo samo tisti gg. člani, ki so poravnali članarino do konca junija; na to opozarja uprava cenjene gg. poverjenike in člane.

Cenjena rodbina † dr. K. Bleiweisa viteza Trsteniškega je izročila „Matici Slovenski“ dragocene spomine na dr. Janeza Bleiweisa, med njimi srebrn venec, ki so mu ga ob 70 letnici naklonile narodne dame, diplome raznih mest, čitalnic itd. o častnem članstvu, mnogo trobojnic z zastav in mnogo knjig, konečno tudi stekleno shrambo za knjige, ki mu jo je ob 70 letnici poklonila njegova rodbina. Vse te spomine je Matica spravila kot del bodočega „Narodnega muzeja“.

Poslušen sluga klerikalcev je novi oddelni predstojnik za nauk in prosveto na Hrvatskem dr. Amruš. Ni še dolgo tega, kar smo poročali o njegovem odloku za neko jezuitsko slavnost na šolah. Sedaj je pa napravil klerikalcem že drug poklon. Furtimaško „Hrvatstvo“ je zahtevalo, da se v zagrebškem gledališču tudi na veliko sredo ne sme igrati. In Amruš ni imel nič nujnejšega, nego izdati v smislu te zahteve ukaz gledališkemu ravnateljstvu. „Pokret“ pravi, da se bode njegov oddelek kmalu imenoval „oddelek za katoliško bogočastje in furtimaški nauk“.

Štajerske novice.

O Slovencih v Gradcu je pred nekaj dnevi priobčil »Nar. Dnevnik« članek, v katerem je g. J. L. predvsem zavzel precej ostro stališče proti praznim frazam klerikalnega časopisja, ki so namenjene samo za reklamo v prid nekemu zakotnemu klerikalnemu društvu v Gradcu. S takimi frazami se samo draži in budi nemški »furore« (dokaz znani sklep graškega obč. sveta) in se našim ljudem v Gradcu samo škoduje. Kako — o tem ne bode trebalo zgubljati besedi. »Nar. Dnevnik« je na to razpravljaj o organizaciji našega obrtnega naraščaja — seveda ne na klerikalni, temveč na narodno gospodarski podlagi. In kar ni klerikalnega, to »Slov.« ne diši. Zato je tudi naš nasvet kratkomalo zavrgel — rekoč, da klerikalci že organizirajo obrtništvo! Smešen in lažnjiv izgovor! Konec celega ropota bo, da bode nekaj Slovencev v Gradcu gmotno uničenih — storili pa ne bodo klerikalci niti toliko za graške Slovence, kolikor je črnega pod nohtom. Njihovi vodje raje barantajo s posestvi in jih za visok profit prodajajo Nemcem, ako se pa v Gradcu nič ne stori, so tega krivi kajpak liberalci, katerih po njihovih lastnih trditvah na Slovenskem sploh — ni in ki drugače nič ne pomenijo, če se ni treba za očitvidne neuspehe zagovarjati.

v Celje. Danes koncem procesije se bode v mestno-farni cerkvi pod vodstvom K. Bervarja prvokrat popevala „Regina coeli“, ki jo je vglasbil slavni skladatelj Max Filke. Jutri pri veliki maši se bode popevala Hladnikova maša, ob 9. uri v Marijini cerkvi pa slovesna maša, ki jo je za mešani zbor in orkester zložil J. Gruber, ne pa Weirich, kakor je pomotoma napisano na cerkvenih vratih.

Opozarjamo še enkrat na sejo izvrševalnega odbora Narodne stranke, ki se vrši v torek, dne 29. marca zvečer ob 8. uri v rdeči sobi „Narodnega doma“.

— **Lepo pokrajinsko sliko**, ki predstavlja Osojsko jezero na Koroškem, je izložil v izložnem oknu trgovine gg. Prica & Kramarja naš domači slikar g. Viktor Bevc. Slika v oljnatih barvah je prav čedno izdelana in je upati, da se tudi za to sliko najde odjemalec. Vrlega narodnjaka slikarja g. Bevca pa narodnemu občinstvu toplo priporočamo.

a Iz Gornjega grada. O svetniku Grebencu smo že toliko pisali, da je vsa javnost prepričana, da v njegovo sodno uradovanje živ krst ne more imeti zaupanja. Že lansko leto smo mu očitali v Dnevniku velike nerodnosti v njegovem uradnem poslovanju, a letos so prišle zopet nove na dan. Vsak človek, ki ima količkaj časti v sebi, bi tožil ter si poiskal zadoščenja, če bi se ne čutil krivega takih očitaj. Svetnik Grebenc pa do danes ni tožil, iz česar javnost lahko sklepa, da je vse res, kar smo pisali o njem. Prezidij okrožne sod-

nije v Celju naj le zasliši in sicer pod prisego tukajšnje sodno uradništvo o Grebenčevem uradnem poslovanju! Zvedelo bo take stvari, da se bodo prezidentu lasje ježili samega začudenja, da sme take stvari nekaznovano uganjati c. kr. okr. sodnik v naši pravni državi Avstriji. Sodni predstojnik, katerega prebivalci njegovega okraja kazenskim potom preganjajo, tak sodni predstojnik ne more uživati zaupanja v svojem okraju. Preveč „špilat“ se le ni dobro, kaj ne, Grebenč?

a Sv. Jurij ob Juž. žel. Da ima sloveči trg Št. Jur tudi dosti prav grdih napak bodisi v narodnem ali v krajevnem oziru, o tem se lahko prepričaš, če si srečen biti par uric v tem drugače prijaznem kraju. Že pri kolodvorskem mostu vidiš table z nekim nerazumljivim napisom, ki te menda hočejo obvarovati pred paragrafi. Dalje po trgu najdeš različne dvojezične in samonemške napise, ki gotovo niso kras za Št. Jur in kažejo le nezavednost in malomarnost ter preveliko potrpežljivost. — Delniškega slovenskega piva ne dobiš menda v celem trgu. V marsikteri gostilni nimaš „Nar. Dnevnika“, še celo „Nar. Lista“ ne moreš v vseh gostilnah dobiti, če bi imel še tako veselje kaj čitati. Tudi se sliši večkrat stari narodni greh — brezpotrebno nemško govorjenje. Po trgu bi se dobro obnesel ob cesti pešpot, da bi se ne potapljali v morju blata. Št. Jurčani skrbite, da popravite nedostatke sicer še večkrat pridemo. — Domačin.

v Umrl je v Ljubljani včeraj zjutraj poveljnik celjskega orožniškega oddelka, ritmojster Rudolf pl. Detela. Pokopan bo v Ljubljani.

a Nabori — in policaji v Ptuj. Pri zadnjih naborih v Ptuj je bilo izmed 850 nabornikov potrjenih 306. Izmed 12 nemških Ptujčanov potrjen je bil samo eden, v celem ptujskem okraju je bil torej potrjen samo eden Nemec! Splošno ogorčenje je vzbudil nastop tukajšnje policije proti slovenskim fantom, ki so nosili slovenske znake. Policija jim je trgala znake kar raz klobukov, pri tem ji je pa pomagala tudi žandarmerija. V predsobi pri naboru pa je bilo ukradeno enemu fantu 20 K, drugemu pa par čevljev. Tega seveda policija ni videla! Bo pač tudi tu treba nemškutarjem tako stopiti na prste, kakor se je zgodilo v Mariboru. Nabori se enostavno ne vrše v Ptuj, ampak za južni del okraja recimo pri Sv. Lovrencu na Dr. p., za severni del okraja pa kje v Rogoznici. In videli boste kako bo zacvilila ptujška nemškutarija!

v Potres so čutili v četrtek po nekaterih krajih na Zgor. Štajerskem.

v Proti rektorju. Slušatelji montanistične visoke šole v Ljubnem na Zg. Štaj. stoje v hudem boju z rektorjem. Povabili so bili namreč evangelijskega župnika, naj bi imel pri njih kako predavanje. Povabljeni se je odzval in naznanil predavanje „o seksualnem vprašanju“. Dijaki so hoteli naznanilo o predavanju nabiti na črni deski v avli, kakor imajo v to pravico, če rektor ne najde v predmetu predavanja kaj „državi“ ali „družabnemu redu“ ali pa „visokošolski disciplini“ nevarnega. Ne vemo, katero od teh treh nevarnosti je rektor Kobald videl — dejstvo je, da je nabitje naznanila prepovedal in da je med dijaštvom vsled tega zavrelo. Zadevo hočejo spraviti tudi v parlament.

a Na Slomih pri Moškanjelih je umrl dne 24. t. m. posestnik Visenjok, znani Orničov prijatelj in večkratni štajercjevski kandidat.

a Zopet letalni poskus. Slovenska zrakoplovca brata Rusjan nameravata v ponedeljek 28. t. m. med 3. in 6. uro popoldne zopet prirediti letalni poskus in sicer prvokrat s strojem „Eda 5“, na Vel. Rojcah pri Gorici.

Mati in hči ponesrečile. V četrtek dopoldne sta se pripeljale 48 letna Alojzija Polanec, posestnica v Jarenini, in pa njena hči Marija, sedaj omožena Kos, posestnica v Melinju, v Maribor. V Tegetthoffovi ulici se je pa konj ustrašil lokomotive in vsled tega po cesti zbežal. Kočijaž Ignac Polanec je padel na cesto, ne da bi mogel divjega konja vzdržati. Nazadnje je zadel konj z vozom v neko ob cesti stoječe drevo in obe ženski ste padli z voza in pri tem zadobile več poškodb na glavi, oziroma na roki. Rešilni voz je obe odpeljal v bolnišnico, med tem ko je Polanec sam lahko odšel na dom.

o Roparski napad. V torek dne 22. marca, zvečer okoli 10. ure, sta napadla dva neznana ponočnjaka domu gredočega 62 letnega barantača z jajci Jurija Baumana iz Kremberga, na cesti v Leitersbergu blizu opekarne, ter sta ga vrgla v

cestni jarek. Med tem, ko ga je eden od roparjev s palico po glavi udaril, mu je vzel drugi denarje v znesku 15 kron. J. Bauman je nezavesten v jarku obležal, dokler ga niso mimogredoči ljudje našli. Roparja sta pa med tem časom pobegnili in ju roka pravice še ni dosegla. Jurij Bauman se nahaja sedaj v bolnišnici v Mariboru.

a Maribor. Piše se nam: „Straža“ od 13. tm. se zaletava v tukajšnje slovenske trgovce in jim očita, da preveč nemškutarijo, češ, kadar pride slovenska stranka v trgovino, govorijo radi slovenski, ko pa pridejo na deželo, tedaj pa izključno nemški. Mi ne zagovarjamo s tem teh trgovcev, ampak opozoriti moramo na dejstvo, da, kar nas je resničnih slovenskih trgovcev, brez potrebe nikdar ne govorimo nemški. — Gospodje okrog „Straže“ naj pogledajo prej malo okrog sebe, pometo pred svojim pragom in se šele potem spravijo nad nas. Mi omenimo samo en slučaj, ki je pa tako žalosten za nas štajerske Slovence, da, naravnost sramotno zasmehovalen, da mu je težko najti para. V tiskarni sv. Cirila je neki uslužbenec „Klinz“ (izgov. Klinc), ki je z novim letom izdal nek koledar v slovenskih barvah. Na tem stenskem koledarju se nahajajo inserati, seveda, rekli boste, slovenskih tvrdk. Toda žal, temu ni tako. Ta gospod, ki niti pošteno slovenski govoriti ne zna — zmešal je vse skupaj: najboljše Slovence z največjimi renegati ter okrasil vse skupaj s slovenskimi barvami. Razložek je napravil samo v tem, da je dal nemškutarjem inseratom lepše prostore. Seveda so se potem, ko je bil koledar že tiskan, slovenske stranke jezile, a ni nič pomagalo, bilo je prepozno, vsaj kaj takega se jim* je zdelo nemogoče. — Kaj pa mariborska „Straža“? No, ona je pa ta koledar lepo priporočala slovenskim odjemalcem, tako v tekstu, še bolj pa na inseratni strani lista. Tam je bilo opaziti inserat, s kojim se priporoča slovenskemu občinstvu koledar, dasiravno je poznala vsebino istega in je morala vedeti, da je izšel ta koledar samo zato, da je napravil dotičnik „kšeft“; zato so si mislili tudi uredniki „Straže“, oziroma g. dr. Korožec, dež. in drž. poslanec: „kšeft je kšeft“, inserat prinaša pa le denar, in ponujal se je ta „slovenski“ koledar, da je bilo veselje. — Kakor smo izvedeli iz merodajne strani, namerava dotičnik izdati za 1. majnik vozni red. Mi opozarjamo že v naprej slovenske trgovce na Sp. Štajerskem, da ne gre zopet kedo na ta lim. Mi renegatov ne bomo podpirali. Proč s takimi koledarji in voznimi redi, ki delajo reklamo za naše najhujše sovražnike. Pošten Slovenec si bo štel v sramoto, biti kot inserat v družbi renegatov, ki delajo Slovincem največjo škodo. — Toliko za danes. Sicer se pa ob priliki še oglasimo!

Iz Maribora. Sijajen koncert pripravlja Slovenska čitalnica na belo nedeljo dne 10. aprila v Mariboru.

Iz Maribora. Za koncert „Slov. čitalnice“, ki se priredi s prijaznim sodelovanjem orkestra Slovenskega glasbenega kluba in odličnih solistovskih glasbenih in pevskih moči, so se že začela razpošiljati vabila. Slovenskemu razumništvu se pripravlja izreden umetniški užitek. Pevski zbor „Slovenske čitalnice“, se šola in uri pod vodstvom glasbenega učitelja g. Hinka Druzoviča. Spored koncerta bo obsegal naslednje točke: 1. W. A. Mozart: Overture Don Juan. Orkester. 2. a) A. Nedved: Popotnik. Moški zbor s tenor-samospevom. b) R. Savin: Ponočni stražnik. Moški zbor. 3. a) A. Lajovic: Kaj bi le gledal. b) R. Savin: Poslednje pismo. c) G. Donizetti: Ciganka. Sopran samospevi. 4. a) N. Drdla: Kubelik serenada. b) F. Prume: Air Militaire. Solo gosli. 5. Narodne pesmi, prirejene za moški zbor: a) Bom šel na planince (harm. I. Čerin). b) Bog je ustvaril zemljo. (harmon. H. Druzovič). c) Škrjanček poje, žvrgoli (harm. H. Druzovič). č) Slovo (harmon. A. Foerster). 6. R. Wagner: Fantazija iz opere Tannhäuser. Orkester.

o Iz Maribora. Pred kratkim se je vpeljalo črnilo v prid nemškega »Schulvereina«, in že se sliši, da se je dosegel s tem nepričakovani dobiček. In pri nas? Gosp. Vilko Weixl, trgovec s papirjem v Mariboru, ima v zalogi črnilo in tekoči klej CMD., ki konkurirata brez dvoma z vsakim drugim takim izdelkom, pa mislite, da ju naroči kaki trgovec, recimo s Kranjskega! Maribor in okolica pa ne porabita toliko črnila, da bi imela družba kak znatni dobiček. Apeliramo toraj na naše trgovce, naj vsaj enkrat poskusijo naročiti priporočeno blago, in prepričali se bodo, da niso žrtvovali ničesar direktno za našo šolsko družbo.

o Iz Maribora. Ustanovitev »Dramatičnega društva« v Mariboru, ki prireja od oktobra pr. l. sem vsak mesec po dve gledališki predstavi v Narodnem domu, je imelo to dobro posledico, da se je osnoval tudi »godbeni klub«. Ta klub združuje v sebi domače glasbene moči in se marljivo vadi za nastope. Pri vsaki dramatični priredbi svira zdaj pred vsakim dejanjem lepe skladbe in spremlja med gledališko igro tudi nastopajoče posamične pevce in zборе, kar jako povišuje vrednost in uspeh požrtvovalne delavnosti tukajšnjih dramatičnih diletantov, posetnikom gledališča pa daje prijetnega razvedrila in mičnega užitka. — Želeti bi bilo, da bi se večji godbeniki v večjem številu pridružili klubu in radi pomagali pospeševati stremljenje tega podjetja. Klub prosi zato one rodoljube, ki znajo na kako godalo ali pihalo igrati, da se prijavijo, ako imajo veselje do godbe, v trgovini g. V. Berdajsa na Zofijinem trgu, ali pri urarju g. Burešu na Tegetthoffovi cesti, šte. 33. — Delajo se priprave, da se godbeni klub postavi na širjo podlago in da se ustanovi glasbeno društvo na podlagi posebnih pravil. Dotični načrt je že sestavljen in bode v kratkem predložen c. kr. namestništvu v potrjenje, ko bodo izpolnjeni vsi pogoji, potrebni za ustanovitev. — Meseca majnika namerava »Godbeni klub« prirediti velik koncert v veliki dvorani »Narodnega doma«. Za vsopred so izbrane klasične in domače skladbe znamenitih slovanskih in drugih glasbenikov. Prijatelje lepe glasbene umetnosti opozarjamo že zdaj na ta nastop, ki bode priča, da da Slovenci tudi na tem polju hočemo lepo napredovati.

o Št. Lenart v Slov. Gor. God »o č e t a« S e d m i n e k a. Da so naš oča Sedminek po krstnem imenu Jožek, bode Vam, g. urednik, gotovo manje znano, kakor da so bili oni eden izmed onih redkih, ki so zraven mastnih podpor in milodarov sebi, izprosili nam to »prepotrebno« nemško šolo, šolo, ki je pokazala svoje uspehe v junaku z nožem, učencu Weli. Če imajo tako velik gospod svoj god, se mora seve iti na čestitke. Večer so mu prav milo zagodli godci. Za pozornost so prejeli kar hitro svoj »tringelt«. Z zavistjo jih je gledal »odliččen« Slovenec iz za plota. Drugi dan si je dal na glavo svetel cilindar, ter porabil ugodno priliko, da se primerno in ponižno zahvali temu »dobrotniku« vsega, kar je slovensko. Zastopal je brščas brez pooblastila liberalce in klerikalce. Kaj so milostno rekli oča Sedminek, še ne vemo. Pa ne, da bi kdo mislil, da je šel ta odličnjak tje radi »tringelta«. Da bi ložje odnesel sigurno napitnino, vzel si je iz previdnosti seboj še jednega. »Nur immer ehrenfest«. Eden, kateremu se sline cede.

Drobne novice. V Poličkem vrhu pri Jarenini se vrše dne 7. aprila občinske volitve. Štajercjanci pod vodstvom nekega Reiningerja mislijo naskočiti občino. — Namestnija v Gradcu je odbila slovenski rekurz proti obč. volitvam v Št. Ilju. Bajje nameravajo iti Šentiljčani do zadnje instance.

Na Muti priredi bralno društvo pri Sv. Primožu na Velikonočni ponedeljek ob treh popoldne v slovenski šoli svojo prvo veselico. Na vzporedu so deklamacije, poučni govor, tamburanje, uprizoritev burke „Trije tički“ in petje. Sodelujejo večinoma sami domači fantje in dokleta. Kdor se zanima za to narodno postojanko na meji, naj poleti ta dan tja.

v V Gradcu je umrl včeraj popoldne član uredništva Tagespošte dr. Friderik Sueti. Pokojnik je bil doktor modroslovja, a se je posvetil žurnalistiki. Prvotno je deloval na Tirolskem pri „Südtiroler Tagblatt“, kjer je klerikalizmu tako trdo stopal na prste, da je tridentinski škof izrekel nad njim cerkveno prokletstvo. Pozneje je vstopil v uredništvo „Tagespost“. Bil je star 57 let.

Vesele velikonočne praznike

vsem somišljenikom, naročnikom, prijateljem in širiteljem našega naprednega „Narodnega Dnevnika“ želi

Uredništvo in upravništvo.

Gornjesavinsko splavarstvo.

Gornjesavinski lesni trgovci in posestniki žag so dobili od ekspoziture v Mozirju veselo velikonočne piruhe. — Ekspozitura je namreč skoraj vsem kmečkim trgovcem in posestnikom žag ob Savinji in Dreti koncesijo za plavljenje lesa po Savinji in Dreti ter njihju pritokih odrekla ter jim je strogo prepovedala, izvrševati nadaljno plavljenje.

Zgodovina tega ukreka ekspoziture kot vodne oblasti je zanimiva. — Svo j čas so namreč plavili po Dreti in Savinji samo kmečki lesni trgovci in posestniki žag. Grajščina ljubljanskega škofa se z lesno trgovino ni pečala, ampak je sedaj tukaj sedaj tam pa polagoma les prodajala kmečkim lesnim trgovcem in posestnikom žag, ki so si kupljeni les sami posekali, spravili po drčah v dolino ter po vodi do svojih žag, ga zrezali in potem po splavih spravili na lesni trg na Hrvaškem in na Srbskem. — Ako se je zgodila pri plavljenju lesa ob bregovih Drete ali Savinje kaka škoda, so ti kmečki lesni trgovci vsak za seboj škodo sproti oškodovancem poravnali. Obrežni posestniki in splavarji živeli so v miru in medsebojnem dobrem sporazumljenju.

Podoba se je pa takoj spremenila, kakor hitro je nastopila na plan gornjegrajska grajščina. — Gospodje oskrbniki gornjegrajske škofove grajščine so namreč postali naenkrat bolj pametni kakor so bili njihovi predniki. Sklenili so pogodbo s tvrdko fratelli Feltrinelli, glasom katere so se med drugim tudi zavezali, spraviti tej tvrdki od nje kupljen les do Vrbovca, kjer se je postavila velikanska žaga na turbinu. Vso spravilo prodanega lesa je imela na hrbtu grajščina. Začela je v velikanskih množinah po svojih obširnih gozdovih sekati. Kajti škofove potrebe — posebno za nepotrebne šentvidske zavode — so bile zelo velike, njegove blagajne pa prazne in gornjegrajska grajščina bi mu jih naj polnila. Padel je gozd za gozdom, začele so gledati iz prej lepo obrašenih gornjesavinskih gor in bregov velike lise, obsežne praznote. Po Dreti in po Savinji pa je šla platanica za platanico, po tisoče naenkrat, debele in dolge, vse v žrelo Feltrinellijeve žage. Vzlic temu so ostale kase ljubljanskega kneza in škofa prazne, ker je glavni profit potegnila tvrdka Feltrinelli. Oškodovan pa je bil tudi gornjesavinski lesni trgovec, oškodovani posebno tudi obrežni posestniki ob Dreti in Savinji ter njenih pritokih. Med tem ko so kakor že omenjeno kmečki splavarji škodo, ki je vsled plavljenja nastala, sproti poravnali, grajščina tega ni storila. Škode, katere je povzročil grajščinski les, so bile izdatnejše, ker je bil ta les mnogo debelejši in daljši, vsled tega težji in neokretnejši, tako, da je ta les — v zelo velikih množinah naenkrat plavljen — butal ob stene vodnih naprav, žag in jezov ter ob obrežja in povzročal velike in razsežne poškodbe. — Grajščina, katero je spravilo lesa stalo skoraj več kakor je za les dobila, je sicer tu pa tam sklenila s poškovanici poravnave in se je zavezala poravnati povzročeno škodo, vendar je te obljube v zelo redkih slučajih izpolnila. Tako so se poškodbe kopičile, tožbe zoper grajščino so bile na dnevnem redu. — Zavleklo se je vse, kar se je le dalo. Po obhodnih lokalnih komisijah ekspoziture v Mozirju je bilo vedno več škode ugotovljene in pri zadnji taki komisiji se je cenilo delo, ki bi bilo potrebno, da se spravi Dreta in Savinja z pritoki, s svojimi vodnimi zgradbami itd., v red, na več desetisoč kron.

In sedaj pride najlepše. Ko so namreč kmečki lesni trgovci in posestniki žag leta 1908 prosili za obnovitev plavnih koncesij, se je po več kakor poldrugoletnem čakanju lavna ekspozitura v Mozirju pštavila na stališče, da teh koncesij ne podeli, ako se poprej vsi prosilci medsebojno ne zedinijo v konfukrečne odbore ter se ne dogovorijo, kako bodo se tekom let narasle škode poravnale. Oblast se je postavila na stališče, da se glede tekom let naraslih škod sedaj ne da konstatirati, kdo jih je povzročil, in pravi, da so najbrž vsled izvrševanja plavnih koncesij sploh nastale; vsled tega bi naj bili vsi za te škode odgovorni.

Da je to stališče oblasti, ki ima gotovo tudi dolžnost varovati gospodarsko šibkejšo pred gospodarsko močnejšimi, nepravilno in da ne odgovarja dejstvom, sledi iz prej razložene zgodovine plavljenja po Dreti. Ti, ki so škode sproti poravnali, bi naj plačevali še enkrat in sicer ne za sebe, ampak za grajščino!

Umevno je, da so se taki nakani kmečki splavarji uprli — oblast je pa naredila črto čez vse prošnje za koncesije ter je kratkoma vse prošnje zavrnila in je vsem prošnjikom zapretila, da bo postopala proti vsakemu, ki bi se drznil brez koncesije plaviti z vso strogostjo. — Na ta za slavno oblast zelo priprosti način se kratkoma odvzame vsem prošnjikom zaslužek in mnogim stotinam ljudi otežkoči življenje. Ekspozitura bi storila morebiti mnogo boljše, ako bi vsem tem ljudem sploh prepovedali jesti in piti!

Proti tej za prizadete nenavadno ostri in po dejstvih neutemeljeni odločbi so se prizadeti prošnjiki pritožili na namestništvo v Gradcu. Upati je, da bo namestništvo človekoljubnejše in pravično ter bo odlok ekspoziture razveljavilo.

A gornjesavini kmeč. splavarji naj ne obupajo. Prestali so razne nesreče, preboleli bodo tudi one, ki izhajajo od avstrijskih oblastij. Dr. A. Božič.

Druge slov. dežele.

a Istrska deželna razstava se otvori dne 1. maja.

a Stalno garnizijo dobi Koper v Istri s 1. aprilom. Nastani se tam ena kompanija 4. bos. herc. pešpolka.

a Za šolskega nadzornika v Celoveu (za mestni šolski okraj) je naučno ministerstvo imenovalo glavnega učitelja na celovškem učiteljišču Ant. Ranza.

a Ljubljanski novi dnevnik „Jutro“, kateremu je strogi drž. pravdnik Trezn izmed 14 številke že 4 pristrigel peruti, se je zoper konfiskacije pritožil. Pri včerajšnji obravnavi je senat v dveh slučajih prizivu ugodil popolnoma ter konfiskacijo razveljavil, v dveh pa le deloma.

a Samomor. V Trstu je 24. t. m. zvečer neka 30—35 letna dama v restavraciji „All'abondanza“ najela sobo, šla takoj spat in se zaklenila. Ko drugi dan še do pol dneva ni vstala, so vložili v sobo in jo našli na postelji mrtvo. Po sobi se je širil duh karbolove kisline.

PREVIDNOST

skrbne
gospodinje

temelji na tem, da pri nakupu Kathreiner Kneippove sladne kave ne zahteva samo sladne kave ampak vsakokrat izrečno naglašaja, da hoče Kathreiner in vzame le take izvirne zavilke, na katerih se nahaja slika župnika Kneippa kot varstvena znamka in ime Kathreiner. Le ti znaki jamčijo za pristnost Kathreinerja

Narodni gospodar.

Prva južnoštajerska vinar-ska zadruga v Celju, r. z. Z. O. Z.

Občni zbor te zadruga se je vršil na Jožefovo, 19. sušča t. l. v Celju. Iz poročil povzame-mo, da je bila zadruga registrovana začetkom l. 1909. Nato so se pričele predpriprave, ki so bile dogotovljene do jeseni, na kar je podjetje začelo posloovati. Načelstvo je nastavilo kletarja gosp. Karbe-ta in trgovskega poslovođa gosp. Karola Vargazon-a. Oba sta v svojih strokah izborna. spretna veščaka, kar obljubuje za prospevanje podjetja že prav mnogo.

S prodajo vina se je zadruga začela v polnem obsegu baviti torej v jeseni 1909. Nakupila je lani 1200 hl, v zadnjih mesecih 1909 ga je raz-pečala okroglo 500 hl. Promet raste od meseca do meseca. Naj navedem številke za 1910 do 19. sušča: prodalo se je v prosincu 140 hl, v svečanu 210 hl, v sušcu do 19. dne 148 hl. Zadruga je ustanovila vinotoč v Celju, svoje zastop-nike pa ima doslej že v Trbovljah, v Slovenjem gradu, v Pragi in v nekem industrijskem kraju na Zgornjem Štajerskem. Pripravljajo se zastop-stva v Celovcu, Beljaku, Mariboru, v Gradcu, na Dunaju in drugod. Zadruga nima lastnih kleti, temveč si jih je najela in sicer doslej dve v Ga-berju pri Celju, eno pa na Bizeljskem. Zastopniki vodijo v svojem okolišju agitacijo za zadrugo. Ta naprava se obnese prav dobro.

Dne 31. grudnia 1909 je štela zadruga 172 zadržnikov s 289 deleži, na dan občnega zbor-a pa je bilo že 200 zadržnikov s 327 deleži. Bilanca izkazuje lep promet nad 130.000 kron. Akoravno so bili ustanovitveni stroški in režije v prvih mesecih visoke, vendar je preostal za uprav-no leto 1909 še prebitek okroglo 169 K. Občni zbor je sklenil, da se ta prebitek odkaže rezerv-nemu zakladu, ki s tem narase na okroglo 551 kron. Podjetje se torej v vsakem oziru lepo raz-vija. Želeti bi le bilo, da bi ga rojaki vsestran-

sko podpirali. Zadruga ima vedno večji trgovski delokrog, radi tega rabi tudi vedno več obratnega kapitala. Naj bi vsakdo pristopil kot zadržnik osobito bi naj to storili naši denarni, zavodi in sicer z večjim številom deležev. Deleži so po 10 kron, vstopnina 2 kroni. Apelirati pa moramo tudi na vse rojake v nevinorodnih krajih, naj povsod priporočajo to važno podjetje! Ker ima zadruga izborna zajamčeno pristna vina v zalogi, opozarjamo na zadrugo posebno naše gostilni-čarje, kateri store boljše, ako podpirajo domače podjetje naših vinogradnikov, kakor pa da naro-čajo vino od profesioniranih vinotrtčev iz Grad-ca in Dunaja ali iz Ogrskega.

V načelstvu zadruga so: načelnik Benjamin Kunej, njegov namestnik dr. Anton Božič; člani načelstva: pot. učitelj Franc Goričan, Jože Peč-nik (Bizeljsko), Jože Zdolšek (Ponikva) in Ivan Malus (Bizeljsko). Predsednik nadzorstva je g. dr. Schmirmaul (Rajhenburg), člani nadzorstva pa: Jože Pečnik (Kapele), Andrej Levak (Brežice), Cvetko (Podčetrtek), Kokot (Pišec), Janežič Jože (Staravas), Jošt (Gotovlje), Jamšek (Rajhenburg), Černelč (Št. Peter pod Sv. G.), Černoga (Zdole), Zevnik (Kapele), dr. Janko Serbec (Celje), Jošt (Celje).

Pisarna vinarške zadruga se nahaja v Celju na Graški cesti st. 15.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Novi italjanski ministerski predsednik.

Rim, 26. marca. Kralj je poveril Luzzattiju sestavo novega italjanskega ministerstva. Luzzatti je izjavil, da bo še sestavil ministerstvo „pomir-jenja“.

Srbski kralj na potovanju.

Petrograd, 26. marca. Srbski kralj je obiskal včeraj veliko kneginjo Marijo Pavlovno, nadalje zastopnike vseh velevlasti in je sprejel odposlan-stvo plemstva v petrograjski guberniji. Zvečer se je vršil v Aleksandrovi palači dine, katerega sta se udeležila poleg spremstva obeh vladarjev tudi Stolypin in Izvoljski.

Carigrad, 26. marca. Sem bode dospel kralj Peter dne 3. aprila.

Carigrad, 26. marca. Grško prebivalstvo, ki je sprejelo carja Ferdinanda precej hladno, se pripravlja na tem slovesnejši sprejem kralja Petra. Grški patrijarh ga sprejme z istimi častmi ko svo-jedobno kralja Aleksandra.

Izvoljski na dopustu.

Petrograd, 26. marca. Car je dovolil ministru Izvoljskemu tritedenski dopust. Izvoljski potuje v Monakovo, kjer bode konzultiral nekega zdrav-nika o svojem zdravju, ki je vsled prenapetosti mnogo trpelo.

Ognjenik Etna.

Catania, 26. marca. Izbruhi ognjenika Etna se z isto silovitostjo nadaljujejo. Največ lave iz-bruha iz sebe žrelo na Monte Castellazzo, odda-ljeno 5 km od glavnega žrela. Lavin tok je me-stoma 100 m, mestoma pa cel km širok; prodira pa prilično 4 in pol met. vsakih 7 minut naprej. Sedaj je oddaljen 3 km od kraja Morello.

Catania, 26. marca. Število bruhajočih žrel znaša sedaj 14. Lava je tako vroča, da se ji je mogoče približati le na 40 m.

Catania, 26. marca. Vlada je poslala v kraj Borello vozove, da olajša preplašenemu kmečkemu ljudstvu beg. Dala je tudi na razpolago 10 tisoč lir, da odpomaga največjemu uboštvu. — Drugim obljudenim krajem ne grozi nevarnost.

Proti zaprtju, nastajajočem po čre-vesnem kafaru, na katerem boleha mnogokrat staro in mlado, se pa uporablja naravna „Franc Jožef-ova“ grenčica v bolnišnicah v količinah okolo 150 g. Ta splashne želodec brez ščipanja, jezik se ščisti in pojavi se živahna slast do jedi, ne da bi se želodec količkaj nadlegoval. — Znanstvena poročila V. medicinskega oddelka c. kr. splošne bolnice na Dunaju izpričujejo nadalje:

„Franc Jožef-ova“ grenčica se je odda-jala znova vsakih štirih do pet dni in se je pozneje mogle tudi z manjšimi količinami do-seći iste učinke.

LISTEK.

Alkoholizem v starem veku.

Kako dolgo pozna človeštvo alkohol? Kako dolgo že opaja sladki strup ljudska srca in duše? Kdaj ga je človek spoznal?

Kdaj si je človek začel z alkoholnim vrenjem prirejati boljše ali slabše opojne pijače, na to je nedostavno nemogoče odgovoriti. Tu ni početka, kakor tudi zgodovina nima početka. Najdavnjša poročila, kar jih danes pozna zgodovina, so se ohranila v zgodovini Japana in Kine, kjer srečamo že pred 4000 leti vino iz riža. In ni nezanimivo vedeti, da so že takrat japonski državniki podeljevali temu vinu vse ugodnosti, samo da ovrejo in omejijo uživanje kod in kam bolj škodljivega opija, proti kateremu se vlada še danes z vsemi mogočimi sredstvi bori. To vino, ki se je zvalo »suke«, ni bilo močno, ker je bilo v njem največ 2% alkohola, torej poprečno manj, kakor v današnjem pivu. Ko je tedaj kitajski cesar Jute okusil to pijačo je zavpil: »Koliko zla bode prinesla moji deželi! Naženite tega izumitelja iz mojega cesarstva in da se mi nikoli več ne vrne!« Ali alkohol ni imel ne na Japonsko ne na Kitajsko nikakega globljega učinka, kakor bomo to kasneje videli pri rimski državi. Na Kitajskem so pijanščino smatrali celo za neko sramoto, kar pa ljudi ni odvracalo od uživanja alkohola, ki je s svojimi silnimi množinami ubil in razrahljal veliko solnčno cesarstvo, da ga ostali svet danes skoro ne čuti.

O pijačah in pivskih šegah nam pripovedujejo grški zgodovinarji Herodot in Diodor. Njihova poročila segajo res da samo do 500. leta pred Kristom, ali ko se je človeštvo posrečilo razvozlati hieroglifске znake, smo segli v egiptovsko zgodovino mnogo dalje nazaj. Iz napisov na piramidah in papirusih se jasno razbira, da so Egipčani že 1000 let pred Kristusom iz ječmenovega slada znali prirejati neko opojno pijačo, slično našemu pivu. Danes vemo to iz hieroglifov mnogo bolj točno kakor iz Herodotovih spisov, ki velijo: »Oni pijejo ječmeno vino, ker vinska trta pri njih ne uspeva.« Da se ta pijača ni uživala preveč zmerno, se vidi iz čednega opisa omenjenega pisatelja: Oni sedijo v krogu in pijejo, a sluge jim neprestano natakajo. Gospodinja pa vzame med tem malo mumijo iz gline in ko hoče goste pozvati, da pijejo, jim jo pokaže, rekoč: Poglejte tega siromaka, pa pijte in bodite veseli, kajti ko umrete, bodete kakor je on! — Seveda potem vsi trkajo, se smejo in pijejo; naravno, dokler so živi, ker kasneje bode prepozno.« Če čitamo ta pivski poziv, se nam zdi, da čujemo dijaško pesem: »Edite, bibite collegias, post multa saecula pocula nulla!« Ker že govorimo o dijakih, treba vedeti, da je bil človek vedno krvav pod kožo in da so že bili v starem Egiptu taki »lumpi« kakor danes in ravno take krčme kakor sedaj. Ni še davno tega, da je egiptolog dr. Lauth obelodanil hieroglifsko pismo v prevodu, ki ga je neki egiptovski »profesor« poslal svojemu dijaku. Učitelj glasbe piše svojemu dijaku Pentauru: »Pravijo mi, da zanemarjaš učenje, da si se udal pijači in da se klatiš od krčme do krčme. Vedi, da vsakdo, ki smrdi vedno po pivu, odbija od sebe vse dobre in pošteno ljudi. Smrad po pivu odtušuje ljudi in duša ti postaja zakrknjena. Vedi, da je pijanec ladja brez vesla, cerkev brez boga, hiša brez kruha. Ti se drgneš pijan ob zidovih in razbijaš lesene plote, ljudje pa bežijo pred teboj kakor pred kugo. Peti na harpo si se tako lepo navadil, psalmirati znaš dobro, tudi prosto peti te človek rad posluša, a sedaj si postal nepridiprav, vse ti je krčma in ženska. Osiris se te naj usmili! Ne čudim se, da so te pri pivu zmešale ženske, ki te obdajajo in motijo. Z njimi se vse preveč igraš in to boš občutil pozneje, ko ti kosti ostarijo. Z oljem si se namazilil, da si lepši in krog vrata nosiš venec; toda ta te ne bo rešil pred krevajočimi nogami in zvođenelo glavo. — Ta list govori najočitnejše, da se je v Egiptu mnogo pilo in »lumpalo«. Zato pa navajajo na nekem papirju pijanstvo med 42. najglavnejšimi egiptovskimi grehi. A da je kljub vitkim pojavom v egiptovskem slikarstvu in kiparstvu bilo vsled užitka piva v Egiptu mnogo debeluhov, svedoči izrek na papirusu, ki so ga našli leta 1847 v Thebi: »Gorje ti, brat, ako služiš samo trebuhu in ga tako zalivaš, da si celi dan v omotici! Debeli trebuh bode zavladal nad tvojo hišo!«

Egipt je torej že bil v oni dobi tako visoko »kulturne«. Ni torej čudno, da najdemo v grških bajkah na vsak korak sledove te kulture in tudi v poeziji; vse je prevzeto od Egipčanov, zlasti karakteristike pijancev. Kolikokrat se Homer spominja gostij v Ilijadi in Odiseji! Koliko je v teh užitkih rafinerije! Človek se mora samo spomniti, kako pripravlja lepa čarovnica Kirka Odisejevemu junakom pijačo iz vina, moke, sira in strdi in kako oni vsled tega pozabijo celo na — domovino. Isto pitje pripravi v Ilijadi tudi lepa Hekameda v glasovitem Nestorjevem vrču, ki ga more samo oni dvigniti, a drugi le z velikim naporom, ker je silno težek. Do bri Grki so seveda zmirom storili »kravji požirek«, če se jim je posrečilo prinesiti vrč na ustnice. Po opisu in slikah velikosti teh »čaš«, se je prej sklepal, da je njihovo vino bilo gotovo kaka pivu podobna pijača, da so ga mogli toliko popiti. No danes je dognano, da je bilo to zelo močno črno vino iz smirnske okolice.

Grkom pa niti ni bilo treba piti piva, ker vinska trta je tako izborno uspevala v njihovi deželi, da je lahko vsakdo pil kolikor je hotel. Bili so tako močni pivci, da bi se najbolj žejen Slovenec iz vinorodnega kraja z njimi težko meril. Oni so vino pili samo mešano z vodo in velika nezmernost je bila, če je kdo pil samo vino. Vino je bilo posvečeno bogu Dionyzu in s procvetom in večjim blagostanjem Grčije je rasel tudi ugled tega boga in njegovega spremstva. Brezbroj skulptur na čast temu božanstvu nam svedoči o nekdanjem ogromnem blagostanju pozneje propale in nesrečne Grške. V delih grških pisateljev se malo govori o kakoršnihkoli posledicah alkoholizma, a brzi njen propad pada baš v dobo, ko je uživanje naravnost prispelo do vrhunca. Genijalni ali neznačajni Alcibiad nam najbolj karakterizira ljudi, ki so vladali na Grškem takrat, ko je ono v pol. oziru zginilo z zemlje.

Dasi so vesti zelo netočne, vendar nahajamo tu in tam kako poročilo, ki jasno priča o pogubnem vplivu alkohola. Aristotel veli, da se pije na Grškem tako močno vino, da se mnogim treso roke in noge, da nekoji izgubijo celo vid, da se pokvečijo in znorijo. Siromak nikoli ni mislil, da se bodo ti zanimivi pojavi kdaj imenovali simptomi delirija in paralize. Diogen je pa zopet povedal nekemu mladeniču ne baš laskavo: »Ti, pri tvojem spočetju je bil oče gotovo pijan!«

Kasneje v rimski dobi so bile Atene znane kot kulturno središče in iz celega rimskega cesarstva so hiteli mladeniči tja, da se učijo flozofje. Dijaki raznih rimskih dežel so tam ustanovili svoje klube, kakor še dandane, in vsako tako društvo si je najelo posebnega profesorja. Da pa ne ostane profesor potem, ko dovršijo starejši, brez dijakov, so se vršili vsake pomladi, ko so dospеле rimske ladje iz vseh krajev, pravcati lovi na »bruce«, pri katerih so se pristaši posameznih klubov včasih grozno ali »častno« tepli za »akademski naraščaj«. Kako daleč je sezal ta terorizem, najbolje svedoči slučaj Libanija. Prišel je v Atene, da posluša govornišvo pri Aristodemu, katerega so mu priporočali v Antiohiji. Ali ko je prišel v Atene, so ga pograbili člani kluba filozofov in so ga vlekli v svoje društvo. Drugo noč so ga pa po hudi pijači prijeli Arabci, ga zaprli v sod in ga iz njega kot predsednika kluba izpustili še le, ko je prisegel, da bode pri Diofantu študiral matematiko. Seveda so tudi stari dijaki imeli svoje redne pivske večere. In ravno ta Libanij toži v nekem pismu, da je moral prirediti večer za večerom pitje, radi česar se je tako zadolžil, da že mora sedaj plačevati na posojilo 30% obresti. Tudi Platonov Symposium nam priča, ako so na Grškem radi pili in pijančevali.

Pri Rimljanih, s katerimi je propal stari vek, niso poznali, z Grki vred, druge alkoholne pijače kakor vino. V najstarejših časih so vino sicer v Rimu poznali, ali ljudje so se ga nekako bali, ženam je pa celo zakon prepovedoval okusiti kapljico vina. Vsak moški je imel pravico vsako žensko v hiši povohati, ali ne diši po vinu. Ko je neki Metel radi tega svojo ženo ubil, ga niso samo oprostili ampak še pohvalili. Ali ta treznost je začela kmalu izginjati in za časa cesarjev je bil Rimljan tako pijan, kakor prej trezen. Odkar je po rimskih ulicah zaoril klic »panem et circenses« je šla rimska država v svoji neizmernosti navzdol.

Da presodimo, kaj je bil ta »panis« (kruh), moramo spomniti na Cezarjev triumf, ki je pogostil rimski narod pri 22.000 mizah, na katerih vsako je dal postaviti sod vina in sicer najboljšega falernčana. — Lukul je imel še večjo klet in je ljudstvu nekoč poslonil 100.000 sodčkov. Posledica tega je baje bila, da je bil tisti dan ves Rim pijan. Tudi genijalni Antonij, ki ga je omrežila Kleopatra, je bil velikanski pijanec in še zadnji dan pred smrtjo se je naližal, da je bil ves trd. Ali še le po Avgustu je prišla zlata doba razuzdanosti in pijanstva. Cesar za cesarjem je dan za dnem plaval v vinu in nezmernosti. »Že na tešče je začelo vse piti«, piše nekdo, »da je bil opoldne ves Rim pijan, da se do večera prespi in potem zopet napije.« Domicij Klavdij Neron je bil cesar in pretepač. On se je napil, potem se je pa oblekel čisto navadno in je s svojimi gosti rogovilil po celem Rimu, da se s kom stepe. Večkrat so ga vsega plavega in progastega prinesli z »nočnih sprehodov« v njegovo palačo. Potem seveda ni čudno, da je cesarstvo tako propadalo. V večnem pijanstvu ni bilo nič več sramotno in nepošteno, ker so prednjačili sami cesarji. Rimska država je propala in z njo rimski narod, ki se je napol utopil v vinu.

Alkoholizem je dandanes še hujša nevarnost, zlasti za mal narod. Mi Slovenci smo na mestu, da nas stiskata neovirano dva močna naroda. Istina je, da nas izpodriva njihov kapital in nas izsesava njihova živa sila. Ali najhujši nasprotnik je med nami. To je peklenki alkohol. Okužil je cele rodove Indijancev, ki bodo kmalu izumrli, oslabil in pomehkužil je žilavi črni narod, kje in koder je le mogel in kulturno človeštvo je pokvaril. Tudi nam Slovencem preti degeneracija vsled alkohola in če bode ta abstina tipičen pojav, potem bo po nas. Nesmisel je abstinenca, ker je vobče neizvedljiva, ali zmerno moramo priporočati in zagovarjati vsi. Pri tem pa morabiti vsakdo tudi svoj lastni apostol. Proč s pijanstvom: Kdor je pijanec, ne more biti pravi narodnjak!

Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov.

Nacionalizirani E.-B.-V.

Na tem mestu smo že naglašali, da s stvarnega stališča nacionaliziranju E.-B.-V. ne mislimo ugovarjati. Neoporečna pravica naših nemških tovarišev je bila, da so izobesili priljubljeno svojo frankfurta-rico. Če se čutijo naši nemški tovariši in delajo kot Nemci, jim tega ne moremo in smemo zameriti, saj bi tudi mi odločno in pošteno zavrnili vsakega, ki bi se drznil prereševati in analizirati naše nagibe, ki nam jih narekuje narodno čuteče srce.

Predsednik E.-B.-V. Bastendorf z Dunaja je sicer že izjavil, da bo nacionalizirano društvo iskalo stika z vsemi drugimi organizacijami, kadar bo to zahteval čas in njegove potrebe. Nam se samo zdi, da mož ni najbrže vsega premislil, ker je precej samozavestno govoril. Kakor znano, je bil E.-B.-V. v koaliciji z G.-V., železničarsko organizacijo v socialdemokratskem taboru. No, pri rdečih sodrugih je kajpada doživel dosti razočaranj in prevar. Prijazni sodrugi so mu dopovedovali precej obzirno svoje absolutične in teroristične nazore. Po izreku: »Der Gescheite gibt nach« je ponosni E.-B.-V. molče spravljaj rogate zafrkacije. Kaj je tudi hotel: koaliran je bil z njimi, in v koaliciji sta ležala zmaga njegovih društvenih zahtev in ugled uradniške organizacije. Vsaj mislil je tako. A to mnenje je moral mahoma spreminiti, ko mu je Tomschik jasno in brez ovinkov pojasnil, da gospodje uradniki ne smejo od njegove organizacije pričakovati ničesar, če niso obenem politični njegovi somišljeniki, če se torej ne dajo politično zaslužniti. Na ta migljaj z rdečim kolom je začela koalicija lesti na kup, in danes vidimo samo še njene žalostne razvaline, ob katerih tožijo svoje solzave in nesmiselne jeremijade le še slabici in — lenuhi, ki nimajo nobenega poguma, nobenega smisla za delo, pravo, smotno, enotno delo posameznih tesno organiziranih, na skupnih in etičnih načelih temeljujočih celot. Toda tudi v tem oziru se jasni povsod, sleherni skoro je že prišel do prehoda in rešitve dolgotrajnih dvomov.

E.-B.-V. je bilo začelo že presti, ko so si ustanovili fanatični nemški uradniki »Reichsbund deutscher Eisenbahner«. Spočetka ni hotel in ni smel E.-B.-V. soglašati z novo strujo. Prisiljen je bil celo, da jo je obsojal. Stvarno jo je obsojal, in večkrat je imel prav. Kmalu pa je umolknil; kajti tudi v E.-B.-V. samem je začelo pokati. Udje so začeli spoznavati, da bo treba prelalislej tudi na zunaj pokazati nemško barvo. Ves ta proces smo videli, slutili smo njegov konec in smo si ustanovili lastno društvo, da nismo doživeli moralne brce iz E.-B.-V. In kakor smo bili slutili tako se je v resnici tudi zgodilo. Še več. Nemški naši tovariši niso tekem zadnjih par let postali samo najbolj vneti ultranacionalci v svojem stanovskem društvu, temveč pokazali so, da hočejo biti v vsem svojem dejanju Nemci. Naprej so začutili, da je z nacionaliziranjem E.-B.-V. res odzvonilo koaliciji za vselej. Začeli so tedaj misliti na druge zveze. In nemški ljudski svet (Volksrat) jim je pokazal poti: Organizujte se tam, kjer vam bo agitacija najlažja in najuspešnejša. Pa so začeli in so se lotili našega juga. »Verein deutscher Staatsangestellen im Küstenlande« je prvo njihovo novejšo delo. Temu društvu z izrazitimi germanizatoričnimi tendencami predseduje nemški železniški uradnik, več nemških železniških uradnikov je v odboru. A poznamo še druge njegove namere. Posrečil se nam je pogled za kulise, kar smo videli, nas ni iznenadilo, tudi nas ni presenetila njihova prdrznost, nepotentnost — vajeni smo tega. Kar prsti nas srbijo, radi bi zakričali v svet, toda za zdaj hočemo molčati in jim gledati na prste. Saj bo prišel čas, ko bomo naglas povedali rafinirane skrivnosti. Pa D. Ö. E.-B.-V. ima denar, ki ga je nakopičil E.-B.-V.

In to točko naj samo na kratko še omenimo. Tekom dolgih let je E.-B.-V. zbral iz članarine svojih udov, tedaj tudi nenemških, različne fondove. Največji teh fondov je takozvani »Kurstiftungsfond«, ki ima efektivnega premoženja okrog 80.000 kron. In to čedno vsoto so razun zapuščinskih ustanov, kakor rečeno, zlagali vsi udje, tudi mi seveda. E.-B.-V. se je nacionaliziral, potegnjl je okoli sebe črto, ki jo more prestopiti le nemški železniški uradnik, nič pa ne pove, kaj bo z denarjem »Kurstiftungsfond« in drugih fondov, nabranim in ustanovljenim v prid vsem fondom E.-B.-V. Priznamo, da je to težko in zamotano vprašanje, a tajiti tudi ne moremo, da te zadeve ne bomo smeli prezreti. Resno bo treba tudi to stvar preudariti, zakaj tu smo še zmerom jako prizadeti. (Časopis českeho urednictva železničarstva.)

Poročilo o delovanju Društva za varstvo otrok v celjskem sodnem okraju.

(Podal na občnem zboru dne 20. sušca 1910 društveni tajnik dr. Doljar.)

Tudi v svojem drugem poslovnem letu je naše društvo vestno vršilo svojo nalogo, povsod je pomagalo, kjerkoli in kadarkoli je izvedelo za osirotele, zapuščene in zanemarjene otroke.

Tako se je obrnil na naše društvo mož, ki mu je umrla žena in zapustila 5 nepreskrbljenih otrok. Pisali smo občinam, dali oznaniti ni res se

je našla usmiljena rodbina, ki je vsaj triletno deklico vzela za svojo. V drugem slučaju smo izvedeli, da je 12 letni deček naenkrat začasno izgubil očeta in mater, oba sta namreč prišla v zapor. Dečka se je usmilila revna perica in naše društvo ji je od deželne odbora izposlovalo primerno podporo.

V treh slučajih se nam je poročalo, da so mačehe surovo pretepele svoje pastorko. Takoj smo posredovali, otroci so se zdravniško preiskali, ena deklica je morala iti v bolnišnico, na sodnijo pa se je napravila ovadba in se bodo otroci oni mačehi odvzeli in dali drugam. Večkrat smo spoznali stariše, ki se za vzgojo otrok premalo brigajo ali pa jim celo potuho dajejo, tako da so otroci zanemarjeni, hodijo beračit in pri tem lažejo ali celo kradejo. Vedno smo osebno posredovali, svarili in poučevali smo, a tudi opozarjali na sodnijske posledice. Najžalostnejši slučaj smo imeli, ko sta dva približno dvanajstletna fanta hodila po celjskih cerkvah iz pušic kras. Kolika žalost in sramota za stariše! V srce se nam je smilila uboga mati, ki je od nas morala zvedeti za otrokove hudobije, deček je sicer vpričo nas obljubil, da se poboljša, toda padel je že pregloboko, nedolgo nato je zopet kradel in naše društvo je predlagalo, da se ga spravi v poboljševalnico. V zavod smo spravili še enega dečka, ki je pred leti vsled bolezni popolnoma oslepel. Njegov oče ga je pošiljal na ulice in ceste, tam je revež čepel in vzbujal usmiljenost mimoidočih. In ljudje so mu radi dajali, ob nekaterih nedeljah je dobil po 10 kron; oče mu je denar pobral in zapil. Na bodočnost otrokovo pa ni mislil. In ko se je skušalo fanta spraviti v zavod za slepce, se je oče temu protivil, ker se je bal za tako dober vir dohodkov. Šele ko je naše društvo posredovalo, je prišla stvar v pravi tir. Očetu, ki ne pozna očetovskih dolžnosti, se je odvzela očetovska oblast, in tako je zdaj fant v Odilijem zavodu za slepce, kjer je, kakor smo izvedeli, prav priden. Naše društvo mu je plačalo potne stroške in tudi sicer zanj plačuje mesečno 5 K. Kakšen je ta oče, se vidi iz tega, da se je jezil, ker mu varuh ni pustil fanta še tako dolgo, ko je bil škof tu in bi takrat fant lahko mnogo naberačil. Enkrat pa je brezsrčno celo rekel: »O, ko bi jaz imel še enega slepca, boljše bi mi šlo, ko vsakemu kmetu!«

Posredovali pri raznih oblastih smo tudi v drugih slučajih. Tako smo neki jetični rodbini dosegli, da je eden fant sprejet v bolnišnico za jetične v Hörgas, in ženi se konečno vendar utegne zvišati mesečna podpora.

Posebno skrb smo posvečali rejencem. Imeli in rešili smo pet slučajev. Milo se mora človeku storiti, ko smo videli vdovo, ki ima sama dva nepreskrbljena otroka, pa iz usmiljenja vzame še tujega k sebi. Iz bolnišnice ga je dobila, 8 dni je bil star, oče in mati se klatita in beračita bogve kje, obljubila sta ji plačevati za otrokom, toda skozi 4 leta je dobila komaj par krajcarjev. Vendar ima ga rada, in ko je nekoč otrok videl svojo pravo mater, ji je rekel: »Ti nisi moja mama, moja mama je, ki mi da jesti.« Storili smo vse potrebne korake, da dobi ta vrla žena od pristojne občine podporo.

Podobno je bilo tudi v nekem drugem slučaju, ker smo rejnici pripomogli, da je prišla do svojega zaslužnega plačila. Za prvo silo smo ji dali 10 K podpore.

Isto smo storili, ko smo izvedeli za rejenco, ki stanuje v nezdravih razmerah in mu primanjkuje hrane. Toda ravno zadnje dni smo zvedeli, da ima žena rejenca le zato, da lahko na njegove stroške berači in zato bomo ukrenili, da se ji otrok odvzame in da drugam.

■ Za še slabšo rejnico smo zvedeli, ki je imela tri rejence in najmlajšega puščala po ves dan samega. Ni mi treba opisati, v kakšni revščini in zanemarjenosti se je otrok nahajal, ko je prišel nepričakovano naš predsednik.

Za važno svojo nalogo smo tudi smatrali, da smo skušali šoli odrastlo mladino, ki je bila v nevarnosti, da se izpridi, spraviti v primerne službe. V dveh slučajih se nam je to posrečilo. Za eno deklico, ki se uči šivati, a so ji zmanjkala sredstva, je društvo dotično vsoto brezobrestno posodilo, tako da bo deklica lahko uk dovršila in potem v malih obrokih vračala.

Vsakokrat, kadar smo izvedeli, da bi se dalo kakega reveža spraviti v službo, smo posredovali. Vsem skupaj smo imeli 23 slučajev, med temi tri slučaje surovega ravnanja, 8 slučajev zane-

marjenosti in izprijenosti, 6 slučajev osirotelosti ali zapuščenosti, in druge razne slučaje.

Glas o našem društvu se je že v celjski okolici precej razširil in že obstoj sam blagodejno vpliva. Ljudje vidijo, da ti otroci, za katere se dozdaj nihče brigal ni, vendar niso brez varstva; društvo pa ima, ker je v vednem stiku s sodnijo, potrebno avtoriteto in moč.

Letos smo upeljali tudi čekovni promet, morebiti se bo članarina na ta način kaj zvišala. Do zdaj smo bili navajeni le na Celje. In vendar bi ravno sedaj potrebovali izdatnih denarnih sredstev, ko smo se lotili velike in težavne naloge v Gaberju. Tiho, brez hrupa in šuma, kakor je naše delovanje sploh, smo započeli zavetišče v Gaberju, ki bo najmlajši naš otrok, v bridkosti rojen, ki nam pa utegne, če Bog da, pripraviti še veliko zadoščanja. Število starišev, ki sta oba ves dan z doma in so otroci brez varstva, je v Gaberju zelo veliko in treba nam je le pri celem podjetju vsestranske podpore, da ustvarimo v resnici kaj velikega in trajnega.

S tem je sicer misel sirotišnice stopila v ozadje, težave bi bile pač za sedanje razmere nepremagljive, namesto tega pa bomo skušali izvajati neko drugo metodo, ki je cenejša in bolj praktična. Imenuje se nemški »Kindergruppen-familiensystem«, kakor ga je v velikem slogu in z velikim uspehom uvedlo dunajsko Pestalozzijevo društvo. Zakonski dvojici, ki nima otrok, a ima veselje in razsodnost za vzgojo otrok, se izroči po 8—10 otrok, ki so tam kakor pri stariših. Kajti najboljša vzgoja je še vedno rodbinska vzgoja, ne pa po zavodih. Treba je samo poiskati pripravne zakonske ljudi, kolikor mogoče po deželi, in vsi ti otroci bi pomenili, ko dorastejo, tudi pomnožitev ondotnih delavskih moči. Zato je osrednji zavod za varstvo otrok v Gradcu razposlal na vsa društva vpraševalne pole, da se poiščejo primerni redniki, ki bi proti nagradi hoteli sprejeti kakšnega rejenca. Še ljubše bi nam seve bilo, ko bi kdo take rejence sprejemal za svoje. Toda takih rodbin bo pač malo.

To je torej v glavnih potezah naše delo, takšni so naši cilji za bodočnost. Če uvidite njih upravičenost, podpirajte nas, da z združenimi močmi zmanjšamo gorje ubogih, zapuščenih in zanemarjenih otrok, da posušimo marsikatero solzo z njih nedolžnih lic, da jih obvarujemo pred pretečim prepodom in jih spravimo na pravo pot, da postanejo pošteni ljudje in koristni člani človeške družbe!

Masaryk o ženski.

Žensko vprašanje se za Masaryka začenja na domačem pragu, kakor vsi nazor, katere je raznesel in zastopal po češkem svetu. Na Vinogradski besedi dne 7. sušca opisala je gospica Klara Červenková rodbinsko življenje Tomaža in Karole Masarykove in te besede tu ponovimo kajpada samo v posnetku, da izpolnimo svojo obljubo. »Če ste prišli nenadoma k njemu na dom, ste našli profesorja, da je kahal ali pogreval hrano za otroke in jih potem nasičeval. On je znal tudi dete razviti in ga pestovati. Delal morda ni vsega pravilno, ali vendar je šlo vse gladko izpod rok, ker je delal rade volje, zlasti če je bila gospa Masarykova bolna. Prišli ste pa morda drugič zopet nenadoma in tedaj ste ga zasačili ravno v trenutku, ko se je igral na tleh z otroci in vršil službo konjičkovo, ker se je večkrat pripetilo, da so si ga otroci vpregli. Seveda je bilo pri tem vedno dosti smeha in hrupa. Ravno isti Masaryk tudi poveda doma in čita otrokom kaj lahko umljivega, poje z njimi pesnice, stavi jim uganke in oni njemu. Iz teh sličic si je pač lahko ustvariti pojem o razmerju med možem in ženo, ter otroci in očetom. To je docela drugo življenje, kakor v naših rodovinah, kjer je žena »svečenica domačnosti«. Ona je svečenica samo za to, ker mož ne biva v rodovini in ni njen član, ampak ženin tiran in strah svojih otrok. Prihaja opoldan iz urada ali od dela in renči za obedom. Še bolj se usaja, ako ga je pri opravi raztogotil predstojnik ali pa on njega. Večer pa hodi hišni glavar med tovariše na pivo in prihaja pozno domu. Često ga boli glava. Za to spravlja žena vse iz pota, kar bi možovo nerazpoloženje znalo še povečati. Po obedu spi tatek in deca morajo hoditi po prstih tiho ko mačke, da ga ne vzbude. Pri takem spanju vlada vedno tihota kot bi kdo umiral. Kako je z očetom zvečer, otroci niti ne vedo. Tak mož nima nikakih stikov s svojo ženo, žena ni popolnoma

nič deležna njegovih pridobitev, ona je nakazana samo na se, ona vzgaja otroke, a kolikor jej še ostane časa, ga porabi za šivanje, kuhanje, pranje itd. Ne trdim, da bi ne smelo biti teh domačih del, ali nad in med njimi še mora biti nekaj višjega: sorodnost in zakon duš, soglasje v rodovini. Rodovina mora biti šola za moža in ženo, sredstvo za globjo in širjo delavnost. Kdor ne začenja doma, se ne izkaže nikoli v javnosti. Zato rodijo načela samo takrat plod, če so utemeljena v lastnem načinu življenja.

Če veste torej, kako živi Masaryk in čitate potem njegove knjige, je pač gotovo, da ne ostane čitanje brez vpliva.

Ali malo je mož, ki bi lahko rekli kazaje na svoje lastno življenje to, kar je rekel Masaryk: »Kas se rodovine tiče, bi rekel, da se danes ne vpraša po materi, ampak po očetu. A kar tvori naše rodovine, je oče. Rodovina namreč zahteva moža, otroci pa očeta«. Iz teh temeljev so Masaryku vzrasli nazor o ženah in še le po tem predgovoru razumete Masarykove izreke o zakonu, čistosti in prostituciji, o delu in izobrazbi žen in o ženski ravnopravnosti z možem: »Stari zakon je velel, da naj bodo zakonci jedno telo: mi bi danes dejali, da bi bili jeden duh. Ne samo zakon telesa, ampak tudi vez duha, duše. To je krasna Browningova beseda: zakon duše! — Čist zakon je najtesnejše prijateljstvo. To je višek združenja, asocijacije, ki jo naša doba toli ceni in hvalisa. Asocijacija duš. Kaj bolj intimnega med možem in ženo ni.«

»Naravnosti in izobrazbe ničesar tako ne karakterizira kakor način, kako kdo sodi o ostarelih samicah. Kako nizkoten in brutalen je sedaj vladajoči nazor! Vsa ta podlost in grobost je pa razumljiva, če pomislimo, da premnogi med nami ne vidijo v rodovinah nikakih drugih stikov kakor telesne.« »Da bi si to docela jasno povedali: Že divjaki zahtevajo od žen, da bi bile čiste. To pa se mora zahtevati tudi od moža, k čemur je potrebna odstranitev dvoje morale, morale možke in ženske, če govorimo sploh o morali.«

»Pri nas je še malo življenja, ker se še nismo prav probudili. Zato imamo popolnoma zmešane pojme, da o prostituciji niti ne govorim. Poizkusite, prosim, o tej reči javno izpregovoriti z onimi, kojih se najbolj tiče. Nikakor ne morete do besede, dasi mora tudi slepec videti, kako živi naša družba. Vse, kar se stori, je, da se zlo lokalizira in če smo za prostitucijo ogradili posebne hiše, že mislimo, da smo nenavnost spravili s sveta. Nikoli! Te padle ženske niso edine zavzete za poligamijo, ampak ona je tudi ideal mnogih mož. Če odpravite samo take javne domove prostitutk, boste videli, kaj bode iz družbe.«

»Mnenja ste slednjič morda, da misli kmetova, delavčeva, uradnikova ali profesorjeva žena, ki vzgaja svojih pet otrok, kakor jih pač more, manj, kakor kak suhoparni ali morda zanimivi učenjak, ki se je priučil svojemu intelektualnemu rokodelstvu? Mislite, da je študiranje že mišljenje? Ne, učenjak biti, mnogo znati, to še ni mišljenje. Ne varajmo se in mislimo, da človek, ki ni lazil po akademski lestvici, ne bi znal misliti.

On misli! Delavčeva žena mnogokrat več misli ko njen mož, ki ji prinese v soboto par goldinarjev; ali uradnik, ki prinese prvega ženi tolko in toliko, tudi on z delavcem vred ne misli toliko, kakor njihove računajoče, neopaženo in tiho od zore do mraka delajoče žene.«

»Današnja civilizacija in stadij razvoja, na katerem smo, zahteva, da bi bila žena možu ravnopravna v vseh panogah, izvzemši tam, kjer res ni za to vstvarjena. To jednakopravnost zahteva rodovina in javnost.«

»Govori se o domačnosti in o življenju doma, tam se mora mož po dnevnem trudu spočiti. Prosim vas, ali ne vidite po večerih moža po gostilnah? Kje je tu domačnost? Domačnost bo, ko bo mož priznal, da mu je žena ravnopravna in ko bode to lahko prenesel.«

»Žena bodi možu ednaka kulturno, pravno in politično.« To je geslo Masarykovo, ki izvira iz njegovih nazorov. In to geslo je postalo program njegove cele politične stranke, ki jo je ustanovila moderna filozofija ravnopravnosti.

Opozarjamo naše p. n. naročnike, naj blagovolijo prej ko mogoče poslati zaostalo naročnino za „Narodni Dnevnik“.

Kegljišče

V Skalni kleti je zopet otvorjeno ter prenovljeno. — Kegljavci se v ljudno vabijo na mnogo-
brojen obisk. Istotam se toči pristen dolenski cviček.

a Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva „Merkur“ v Ljubljani.

Sprejme se: knjigovodji 3, kontoristi 4, skladiščnik 1, potnik 1, pomočniki mešane stroke 3, pomočnika železniške stroke 2, pomočniki manufakturne stroke 3, pomočnika specerijske stroke 2, pomočnik galanterijske stroke 1, blagajničarki 2, kontoristinji 2, prodajalk 6, 1 praktikant, 3 učenci in 1 učenka.

Službe iščejo: knjigovodja 1, kontoristi 3, korespondent 1, poslovodja 2, skladiščnik 1, potnika 2, pomočnikov mešane stroke 21, pomočniki železniške stroke 3, pomočnikov manufakturne stroke 8, pomočniki specerijske stroke 7, pomočnika modne in galanterijske stroke 2, kontoristinji 6, blagajničark 9, prodajalk 9, 2 učenci in 1 učenka.

Posredovalnica posluje za delodajalce in člane društva popolnoma brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini.

Zahvala.

Moj pokojni soprog **Josip Krajnc** lesni trgovec v Gornjemgradu, je bil pri banki „Slaviji“ zavarovan za slučaj doživetja in smrti od 1. julija 1907 za znesek K 5000. Do svoje smrti t. j. dne 9. februarja t. l. vplačal je vsega skupaj 559 K 44 v, banka „Slavija“ pa mi je takoj po njegovi smrti izplačala po svojem zastopniku gospodu **Blažu Zafošniku** ves zavarovani kapital brez vsakega odbitka.

Za kulantno in točno izplačilo zahvaljujem se banki „Slaviji“ najiskrenejše ter to vrlo slovansko banko najtopleje priporočam.

Fani Krajnc.

Proda se

zaradi bolehnosti v Čretu (občina Teharje) dober **travnik** obsežen 5 johov s shrambo za seno in 2 joha rodovitnih njiv, vse ležeče blizu ceste. Pripravno je tudi za stavbišča. — Proda se tudi 6 delni kozolec in 5 gozdnih parcel. Vprašati se more pri **Juriju Strauss, Celje**, Vrtna ulica št. 17. 213 2-1

V Laškem trgu je naprodaj

posestvo v lepi legi

primerno za upokojenca, za ceno K 2800.— Naslov: **MIHA LAPORNIK, Rečica pošta** Laški trg. 211 1

Nova vila in hiša z vrtom

in uta za kopelj ob Savinji, 7 minut od Celja se za 13.000 in 7000 kron proda. Naslov: **F. Dolinar, Celje**. 218 3-1

Stara trgovina z mešanim blagom

v lepem trgu Savinjske doline, na dobrem prostoru se zaradi rodbinskih razmer odda za več let v najem po zelo ugodnih pogojih. — Ponudbe na upravnishvo tega lista. 218 2 1

Na znanje.

Radi nepričakovanih ovir se prekliche na dan 29./3 t. l. sklicani občni zbor „Glavne hranilnice in posojilnice slovenskih goric, r. z. z n. p. pri Sv. Le-nartu na Štajerskem“.

Upravni svet.

Kmeljevke

1^a smrekove, 5—9 metrov dolge, ima za odati za celo leto 215 21 1

Viktor Glaser, Ruše,

Viktor Bevc, Celje

prevzame vsa v svojo stroko spadajoča dela, kakor slikanje sob, cerkev, črkoslikarstvo na steklo, les itd. — Priporoča se za mnogobrojna naročila. Svoji k svojim! Svoji k svojim!

Edini narodni slikar in pleskar

Darujte za Nar. sklad!

Soba s pohištvom

(poseben vhod)

se takoj odda. Vpraša se: **Dolgopolje št. 1,** spodaj. 204 3-3

Edini narodni klepar v Celju

Anton Jošt

Savinska ulica št. 4

prevzema vsa v svojo stroko spadajoča dela in popravila ter se slavnemu p. n. občinstvu najvjudneje priporoča v mnogobrojna naročila. 159 7-4

GOSLI

vseh vrst, izborne kakovosti, po jako nizkih cenah se dobijo v zalogi glasovirov

M. ROPAS
CELJE 185 5-2

Krožna cesta
(Ringstrasse).

Ravnokar so došli najnovejši čevlji spomladne sezone!

Vsakemu nudim priliko, da si v največji in prvi celjski zalogi čevljev kupi čevlje po najnižjih cenah. — Moški čevlji od 7-K do 24 K; damski čevlji od 4 K do 22 K; čevlji za otroke od 1 K naprej. Za obilen obisk se priporoča

Štefan Strašek 212 4-2

zaloga čevljev in potrebščin v Celju, Kovaška ulica.

Ženitna ponudba.

Samec, star 25 let, lastnik lepega posestva na Kranjskem se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično poštenih starišev iz dežele, v starosti 19—25 let, ki bi bila varčna, dobra gospodinja ter večša kuhinjstva, gostilne, kmetije in prodajalne ter imela nekaj gotovine. — Le resne ponudbe je poslati do **8. aprila** s sliko pod naslovom **poštno ležeče št. 92 Zagorje ob Savi**. — Za tajnost se jamči. 209 3-2

Čebelarjem

naznanjam, da sem vpeljal v svoji trgovini tudi vse za čebelarstvo potrebno orodje in priprave ter je takoj dobavim.

Veletrgovina z železnino „Merkur“, P. Majdič, Celje.

Dober tek je dobra stvar,
Zanemarjaj je nikár!
Dober tek imaš vsak dan,
Ako vživaš

Najboljši želodčni likér!

Sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2-40.
Kabinetna kakovost „ „ 4-80.
Naslov za naročila: „Floriant“, Ljubljana.

Svarilo pred ponaredbami!

Proda se

zaradi bolezni dubroidoča specerijska trgovina s prodajo piva, vina in žganja. Odda se takoj za nizko ceno 1000 K. Vpraša se v Gosp. ul. št. 15, (Sadnikova hiša) 208 2 1

Listnica uredništva.

Marsikaj je moralo danes vsled omejenega prostora izostati. Dotične gg. dopisnike prosimo potrpljenja. Širite naš list, da ga lahko kmalu povečamo!

Zahvala.

Za ob smrti naše blage in iz dna srca ljubljene žene in matere

Ane Petrič

c. kr. davčnega sluge soproge

nam izražena sožalja in za mile dare, ki so jih nabrali za nas ostale, uboge žalujoče, da si iz strašne bede nekaj odpomočemo in da se malo potolažimo, gospodom c. kr. uradnikom okrajne sodnije in davkarije v Šmarju in drugim blagim in dobrodušnim gospodom, prijateljem in znancem izrekamo, ker nam ni mogoče vsled zopetne bolezni se osebno zahvaliti, tem potom najiskrenejšo zahvalo. Bog plati vsem blagim dobrotnikom stoterokrat.

Šmarje pri Jelšah, dne 25. sušca 1910.

Ludvik Petrič, c. kr. davčni sluga, mož blage rajne z otročiči.

Učenec

močan, iz boljše biše in z dobro dovršeno ljudsko šolo, se sprejme takoj v večji trgovini mešanega blaga. Ponudbe pod „veselje do trgovine“ na upravištvo tega lista. 207 3-3

Širite Nar. Dnevnik.

Več lahkih, jako dobro ohranjenih, dvoupregnih

VOZOV

(Landauer, Brunner itd.) ima **naprodaj M. Cilenšek v Celju, Lava št. 14.**

Najboljši češki nakupni vir.

S. Benisch

Ceno posteljno perje:

1 kg sivega, dobrega, puljenega 2 K. boljšega 2 K 40 h; prima polbelega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhastega 5 K 10 h; 1 kg velečnega, snežobelega, puljenega 6 K 40 h; 8 K; 1 kg puha, sivega 6 K; 7 K; belega, finega 10 K, najfinjši drni 12 K. — Kdor vzame 5 kg, dobi franko.

Zgotovljene postelje

iz gostonitega, rdečega, moorega, belega ali rumenega nankinga, pernica, 180 cm dolga, 116 cm široka, z 2 zglavniki, vsak 80 cm dolg, 58 cm širok, napoljen z novim, sivim, jako stanovitim puhastim posteljnim perjem 16 K; napol puh 26 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglavniki 2 K, 3 K 50 h, 4 K. Razpošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je vzeti nazaj ali zamenjati franko. Za neugajoče se povrne denar. — Cenovnik zastoj in franko. 59 25-10

S. Benisch, Deschenitz, šte. 199, Sumava, Češko.

Belo platno

za žensko in moško perilo in dvojno široko za prtice se kupi najugodnejše v narodni veletrgovski hiši

R. Stermecki, Celje.

Celi kosi po engros cenah.

Vzorci zastoj in po iljatve čez K 20—franko. V zalogi je tudi velikanska izbira zastorov, preprog in posteljnih garnitur. Garnitura 1 prt za mizo in 2 za posteljo skupaj 9 K, belj fina 10 K. 39 52-11

Za tovarniško podjetje

se iščejo v bližini kakega kolodvora na **Spodnjem Štajerskem** ali **Kranjskem** primerni

198 3-3

prostori za več let v najem.

Želeti je zveze v parno ali električno gonilno silo. — Ponudbe pod šifro „W. L. 6109“ na anončno ekspedicijo **Rudolf Mosse, Dunaj I.**

Nagrobne vence

v raznih velikostih in cenah s trakovi in brez trakov ima v zalogi

Zvezna trgovina v Celju.

Naročila se izvršujejo z obratno pošto. — Brzojavni naslov:
Zvezna trgovina, Celje.

Vsakdo

bi že moral vedeti, da sem si uredil svojo trgovino popolnoma na novo ter imam za spomlad veliko zalogo najnovejših snovi za moške in ženske obleke, raznovrstno perilo, kravate itd. po zelo nizkih cenah.

Nihče

torej naj ne zamudi to priložnost uporabiti in stopiti v mojo trgovino, da si ogleda zalogo ter se prepriča o kakovosti in o cenah blaga.

Z velespoštovanjem

J. N. Šoštarič - Maribor,

Glavni trg šte. 19. 182 3-3

R. DIEHL, žganjarna, Celje

priporoča svojo veliko zalogo doma žgane slivovke, tropinovca, brinovca, vinskega žganja i. domačega **konjaka.**

Slovenci! Kupujte vžigalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda!

Edino narodno kamnoseško podjetje v Celju.

Prva južnoštajerska kamnoseška

industrijska družba.

Brzojavi: „Kamnoseška industrijska družba Celje“.

66

Štavsena in umetna kamnoseška obrt s strojnimi obratom.

Izvrševanje vseh stavbenih del kakor stopnic, fasad, podbojev, pomolov, nastavkov itd. iz različnih kamenov in cimenta.

Specijalna delavnica in podobarski atelje za umetna cerkvena dela kakor: altarjev, obhajilnih miz, prižnic, kropilnih in kristalnih kamnov itd.

Brušenje, polivanje in strganje kamena s stroji.

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih spomenikov iz različnih marmornih vrst granitov in sljenitov po raznovrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoniranih rodbinskih grobišč (rakev).

Tlakovanje cerkva, dvoran in hodnikov s šamotnim ali cementnim tlakom.

Izdelovanje pohištvenih plošč iz različnih najbolj idočih marmornih vrst v vseh oblikah. Popravljanje spomenikov, ude- lvanje napisov v iste.

Superfosfat

mineralično in animalično, najzanesljivejše in najcenejše fosforkislinsko gnojilo za vsako vrsto zemlje. — Vsebina strogo garantirana. Zajamčeno najhitrejši uspehi, največja množina pridelka. Za pomladansko setev potrebno neobhodno. — Dalje amonjakove, kalijeve, solitarjeve in superfosfate se dobiva pri tovarni umetnih gnojil, trgovcih, kmet. zadrugah in društvih. 9 28-12

Bureau: Praga, Prikopi 17.

Velikonočne razglednice.

Zvezna trgovina v Celju priporoča cenjenim gg. trgovcem na deželi velik zalogo lepih velikonočnih razglednic po najnižjih cenah. Od 500 kom. naprej franko.

161 9-9

Širite „Nar. Dnevnik“!

Sukna in modno blago za obleke

priporoča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno v Humpolcu na Češkem.

Vzorec franko. 96

Rafael Salmič

trgovina z urami in zlatnino v „Narodnem domu“ v Celju.

Velika izber novosti, zlatih in srebrnih verižic, priveskov, dolgih zaponk, zapestnic, uhanov, prstanov, gospodskih in damskih ur, nastavkov, jedilnih sprav, predmetov v novem srebru, optičnih predmetov i. t. d. Naročite cenike. Postrežba točna in solidna.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica kron 3.000.000. v lastni hiši, Stritarjeva ulica št. 2. Rezervni fond kron 400.000.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu. 149 40-4

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih **4 1/2 %** Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Poštne hran. račun št. 54.366.
Telefon št. 48.

Najboljša prilika za sigurno štedenje je plodonosno nalaganje gotovine pri denarnih zavodih, ki nudijo najugodnejše pogoje.

„LASTNI DOM“ registrovana kreditna in stavbena zadruga z omejeno zavezo v Gaberju pri Celju

Pisarna je v Celju, Rotovške ulice št. 12

sprejema hranilne vloge od vsakega, je član zadruga ali ne, na tekoči račun ali na hranilne (vložne) knjižice in jih obrestuje letno po

pet od sto (5%)

Uradije se vsak dan razun nedelj in praznikov od 8.—12. ure dopoldne.

Hranilne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. — Rentni davek plačuje zadruga in ga ne odteguje vlagateljem tako da dobijo na leto celih 5 K od naloženih 100 K. — Posojila daje proti 6% obrestovanju na osebni kredit, proti zastavljenju vrednotic, dragocenosti ali nepremičnin na menice ali dolžna pisma. — Odplačuje se na račun glavnice in obresti v mesečnih ali v posebej dogovorjenih četrt — oziroma polletnih obrčkih

54

Winko Kukovec

stavbeni podjetnik in tesarski mojster,
lastnik parne žage na Lavi pri Celju

==== prevzame vsakovrstna ====

61 50-10

stavbena zlasti tesarska dela.

Agro-Merkur

v Ljubljani.

Uradni prostori: Janez Trdinova ulica št. 8. Podružnica: Trst, ulica Stadion št. 3. Skladišče in kleti v Trstu in Ljubljani.

Agro-Merkur je trgovec in gostilničarjem itd., zadrugam, društvom itd. najboljši vir za nakupovanje blaga.

Pozor! Umetna gnojila, galica, žveplo, krmila, semena stroji in orodja.

Vina! Štajerska, istrska, dalmatinska, dolenska, goriska, vipavska, zajamčeno pristna vina. Sir, maslo, žito, moka, olje itd.

Agro-Merkur preskrbi vsako blago. Agro-Merkur kupuje vse pridelke in izdelke.

29-12 Cene najugodnejše, postrežba solidna. 29
Zahtevajte pravila, cenike. — — — Ponujajte svoje pridelke.

Karel Vanič, Celje, „Narodni dom“
priporoča veliko zalogo

novosti v suknenem in manufakturnem blagu.

Velika narodna manufakturna trgovina.
Cene strogo nizke.

33 52-12

Zvezna trgovina v Celju

V zalogi ima potrebščine za pisalne stroje vseh sistemov po originalnih cenah, kakor: ogljeni papir v treh kvalitetah: črni, modri in vijolčasti. — Trakove za vse sisteme v vseh barvah. — Sprejema tudi abonement na trakove. — Radirke in olje za stroj. Edisonove mimeografe za strojepisce. — Edisonove mimeografe za ročno pisavo. — Vošeni papir, barvo črno in modro za mimeograf. — Vsakovrstne papirje za stroj.

Posreduje pri nakupih pisalnih strojev.

83 48-8

Južnoštajerska hranilnica v Celju

v Narodnem domu.

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po **4 odstotke** ter pripisuje obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek plačuje hranilnica sama ter ga ne odteguje vlagateljem. Za varnost vlog jamčijo okraji: Šoštanj, Sevnica, Šmarje, Gornji grad in Vrnsko in rezervna zaklada, katera znašata vže nad 280.000 K. Ker nima namena iskati dobička, zato razdeli znatne svote v občekoristne in dobrodelne namene za gori navedene okraje.

Dosedaj je dovolila za dijaške ustanove **30.000 kron**, za vodovodne naprave 10.000 K, za napravo potov 1500 K, različnim učnim zavodom in za ustanovitev slovenske obrtne strokovne šole 2.400 K, za podpore različnim požarnim brambam in v kmetijsko gospodarske namene nad 2.000 K, skupno tedaj nad 45.000 K. Sprejema tudi hranilne knjižice drugih posebno neslovenskih denarnih zavodov in jih obrestuje, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Slovinci, poslužujte se **Južnoštajerske hranilnice** pri nalaganju svojega denarja ali kadar nalagate denar za mladoletne ali varovance in zahtevajte pri sodiščih, da se naloži denar za mladoletn^o oziroma za varovance izključno le v **južnoštajersko hranilnico**.

43 52-11

POSOJILNICA V CELJU

Telefon šte. 22.

v lastni hiši „Narodni dom“.

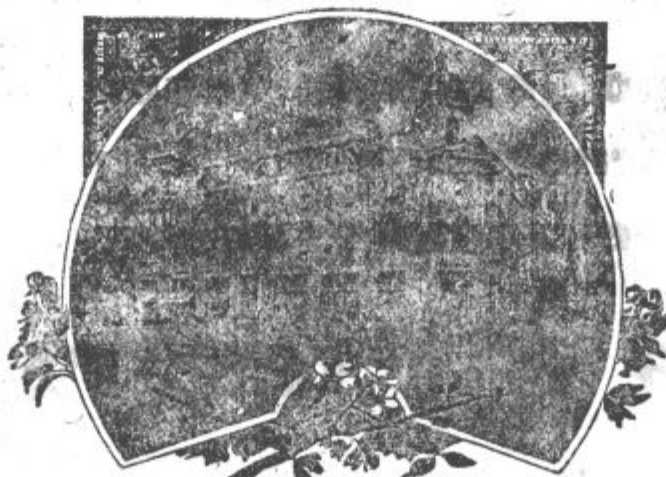
Telefon šte. 22.

POSOJILNICA V CELJU, ki je bila leta 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad 4200 zadržnikov, kateri imajo vsega nad 88.000 kron vplačanih deležev.

POSOJILNICA uraduje vsak dan od 9. ure do 12. ure dopoldne razun **nedelje** in **praznikov**.

Poštne hranilnice ček. št. 9579

Nad 6 milijonov kron hranilnih vlog

HRANILNE VLOGE sprejema od vsakega, ako tudi ni član zadruga ter jih obrestuje po **4 1/2%**. Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. Posojilnica plačuje rentni davek sama, ne da bi ga odtegnila vlagateljem. Posojila daje na osobni ali hipotekarni kredit proti **6%**, **5 1/2%** in **5%** obrestovanju.

Nad 340.000 kron rezervn. zaklada

13 52-12